

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Årsberättelse om det nordiska samarbetet 2023

Till Finlands delegation
i Nordiska rådet

Nordiska samarbetsministrarna besökte NordForsk i Oslo hösten 2023
Bild: NordForsk / Simon Jernroth

Pärbild: Flagging på Nordens dag
Bild: Kimmo Räisänen / UM

Årsberättelsen har skrivits utifrån sammanfattningar som har lämnats in av ministerier, organisationer och sekretariatet för nordiskt samarbete.

Förord

Det förändrade säkerhetspolitiska läget i Europa och dess närhet har präglat det nordiska samarbetet även under 2023. På toppmötet vid Nordiska rådets session tog både regeringarnas ministrar och rådets delegater upp den svåra situationen i såväl Ukraina som i Gaza. I Nordiska ministerrådet beslutade samarbetsministrarna att ta med Ukraina i närområdessamarbetet med civilsamhället.

Island var ordförandeland i Nordiska ministerrådet med devisen "Norden – En kraft för fred". Fokus var på fredsfrågan som grund för det nordiska samarbetet, intensifierandet av arbetet med Vision 2030, klimathotet och den gröna omställningen, genus- och jämställdhetsperspektivet, den gemensamma arbetsmarknaden samt IT och digital utveckling.

Verksamheten inom Nordiska ministerrådets omfattande arbetsområde styrs allt mer effektivt av Vision 2030 och den gemensamma handlingsplanen för 2021–2024 som utarbetats för att förverkliga visionen. Arbetet i alla sektorer var aktivt med siktet inställt på visionens mål. Mest uppmärksamhet rönt de nordiska näringsrekommendationerna som publicerades i juni. Ministerråden påbörjade under året arbetet med förberedelserna inför nästa handlingsplansperiod. Halvtidsutvärderingen 2022 och statusrapporten 2023 visar att utvecklingen går i rätt riktning men att mycket arbete återstår.

Finland fortsatte att hålla den övergripande säkerheten framme i olika konstellationer och på olika plan av det nordiska samarbetet. Betydelsen av ett stärkt beredskapssamarbete och stärkt resiliens underströks ytterligare under året.

Den fria rörligheten är en hörnsten i det nordiska samarbetet och arbetet för att det ska vara lätt att bo, studera, arbeta och vara företagare i ett annat nordiskt land fortsatte. Arbetet med att lösa gränshinder vinner allt mer gehör i det nordiska samarbetet. Coronapandemin och de utmaningar som uppstod bland annat för resande och invånare i gränsområdena har fungerat som en väckarklocka. Konsensus råder om att effektiva åtgärder för att lösa hinder såväl nationellt som nordiskt behövs.

Nordiska ministerrådets nya generalsekreterare Karen Ellemann tillträdde 1.1.2023.

De senaste årens exceptionella tider har framhävt vikten av det nordiska samarbetet. Vårt samarbete har än en gång visat sin styrka. Det faktum att alla nordiska länder är medlemmar i Nato inleder en ny era. Intensivare samarbete på ett område sprider sig som ringar på vattnet till andra områden. Att arbeta tillsammans för att upprätthålla och vidareutveckla våra samhällen och att tillsammans försvara våra gemensamma värden internationellt är viktigare än någonsin. Vi ska lyckas i våra ansträngningar att bli världens mest hållbara och integrerade region.

Helsingfors 5.4.2024

Anna-Maja Henriksson
Undervisningsminister med ansvar för det nordiska samarbetet

Innehållsförteckning

Förord	3
POLITISKA RIKTLINJER OCH UTRIKESÄRENDEN	5
Statsministrarnas samarbete	5
Samarbetet mellan samarbetsministrarna.....	6
Utrikes- och säkerhets- samt försvarspolitiskt samarbete	7
Samarbete i utvecklingsfrågor	10
Regionalt samarbete	11
Profilerings- och positioneringssamarbete.....	13
SEKTORIELLT SAMARBETE	14
Kultursamarbete.....	14
Utbildnings- och forskningssamarbete	16
Miljö och klimat.....	17
Näringslivs- och innovationspolitik	19
Energipolitik	20
Regionalpolitik.....	21
Ekonomi- och finanssektorn.....	22
Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn.....	23
Social- och hälsovårdspolitik.....	25
Jämställdhetssamarbete.....	26
Samarbete inom arbetsliv	27
Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete	28
Digitalisering	28
ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE	30
Gränshinderarbete	30
Hållbar utveckling.....	33
Trafik	33
Invandrings- och medborgarskapsfrågor.....	35
Samarbete som gäller främjande av integration av flyktingar och invandrare	36
Samarbete gällande civil beredskap, beredskap och räddningsväsendet.....	36
Polissamarbete samt tull- och narkotikasamarbete.....	36
Försörjningsberedskapssamarbete med Sverige och Norge.....	37
Samarbete i samefrågor	38
Barn- och ungdomssamarbete	38
Främjande av svenska språket.....	41
BILAGOR.....	43
Nordiska ministerrådets budget för 2023.....	43
Nordiska möten, seminarier och konferenser 2023	44

POLITISKA RIKTLINJER OCH UTRIKESÄRENDEN

Statsministrarnas samarbete

Nordiska statsministermötet på Västmannaoarna på Island i juni.

Bild: Norden.org

De nordiska regeringsledarna sammanträdde på Västmannaoarna på Island i juni och i samband med Nordiska rådets session i Oslo. Vid mötet på Island antogs statsministrarnas gemensamma uttalande. Mötets huvudtema var säkerhetspolitiska frågor, inte minst på grund av händelserna i Ryssland. Kanadas premiärminister Justin Trudeau deltog i mötet. Mötet hölls på Västmannaoarna till minnet av det förödande vulkanutbrottet för 50 år sedan.

På sommarmötets agenda stod samhällssäkerhet och resiliens, klimatkrisen, världshavsfrågor, gröna lösningar och Nordiska ministerrådets Vision 2030. Under arbetssessionen höll statsminister Orpo ett inledande anförande om samhällsresiliens och krisberedskap, och det fördes en lång diskussion om frågan. Det är naturligt att de nordiska länderna och Kanada utvecklar och fördjupar samarbetet kring säkerhets- och försvarsfrågor. Samarbete är nödvändigt bland annat på områdena logistik, energi och försörjningsberedskap. Deltagarna var ense om att de gemensamma insatserna för att främja världshavsfrågor och gröna lösningar måste fortsätta. Nordiska ministerrådets generalsekreterare uppmuntrades att aktivt fortsätta arbetet med att förverkliga Vision 2030.

Statsministrarna diskuterade om det aktuella läget i Ryssland, de multilaterala utmaningarna i det nya geopolitiska läget, inklusive i Arktis, samt behovet att försvara demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Natos toppmöte i Vilnius och de transatlantiska förbindelserna stod också på agendan.

De nordiska statsministrarna sammanträdde i Oslo den 31 oktober i samband med Nordiska rådets session. Mötets teman var artificiell intelligens och digital resiliens, FN:s 28:e klimatkonferens (COP28) och Nordiska ministerrådets Vision 2030. På initiativ av det isländska ordförandeskapet antogs ett beslut om att stärka den nordiska digitala resiliensen. I Oslo hölls dessutom en dialog mellan statsministrarna och Nordiska rådet, det så kallade toppmötet, detta år med temat 'Ett tryggt, grönt och ungt Norden'. Statsminister Orpo presenterade ett förslag om att främja det nordiska samarbetet inom försörjningsberedskap. Danmarks statsminister Frederiksen föreslog att Färöarnas och Grönlands ställning stärks i det nordiska samarbetet. I alla anföranden noterades såväl Rysslands anfallskrig i Ukraina som läget i Gaza och Israel.

De nordiska regeringsledarna under sessionsveckan i Oslo i oktober 2023.

Bild: Sari Lehtiranta

Samarbetet mellan samarbetsministrarna

De nordiska samarbetsministrarna sammanträdde fem gånger under året: tre gånger virtuellt, samt två gånger fysiskt, varav en gång på hösten i samband med Nordiska rådets sessionsvecka i Oslo. Nordiska ministerrådets nya generalsekreterare Karen Ellemann, tidigare dansk minister och folketingsledamot, tillträdde 1.1.2023.

Visionen om att göra Norden till världens mest integrerade och hållbara region 2030 behandlades på alla samarbetsministrarnas möten. Ministrarnas agenda fylldes under året av att planera hur arbetet med att implementera visionen ska organiseras under den andra och sista programperioden 2025-2030. På

sommarmötet i Reykholt på Island var ett huvudtema statusrapporten för hur implementeringen av Vision 2030 framskrider. Sammanfattningsvis kunde konstateras att arbetet går i rätt riktning men mycket arbete återstår.

Samarbetsministrarna fattade tidigare beslut om att prioriteringarna för visionen kvarstår under återstoden av perioden fram till 2030 - ett grönt, konkurrenskraftigt och socialt hållbart Norden - och att ett nytt sammanfattande handlingsplan utarbetas för 2025-2030. Nyheter introducerades i form av samarbetsprogram och arbetsplaner för samtliga ministerråd. Alla sektorer påbörjade arbetet med sitt eget samarbetsprogram på mål- och delmålnivå. För att snabba upp förverkligandet ska varje sektor ha en egen arbetsplan för 2025-2027 och senare 2028-2030. Vikten av att involvera Nordiska rådet och civilsamhället i arbetet med planerna har betonats.

Gränshinderarbetet är en av hörnstenarna i det nordiska samarbetet. På sommarmötet träffade samarbetsministrarna Gränshinderrådets medlemmar, diskuterade olika gränshinder och noterade behovet av en närmare dialog för att effektivisera lösandet av gränshinder. För att sätta fokus på och stärka gränshinderarbetet i Finland gav statsrådet en redogörelse om nordiska gränshinder (VNS 11/2022) till riksdagen. Behandlingen i riksdagens utrikesutskott och i plenum i början av året slog fast att arbetet är centralt och bör fortsättas.

Utvecklandet av samarbetet kring den övergripande säkerheten i Norden och i Nordiska ministerrådet har fortsatt. Ansträngningarna att stärka samhällssäkerhet, inklusive beredskap och resiliens har pågått redan länge i flera sektorer. Coronapandemin visade att alla sektorer i ministerrådet har ett ansvar för god beredskap och resiliens i civila kriser och att det finns ett mervärde i att detta görs såväl nationellt som samnordiskt. Förhoppningen är att temat finns med i alla sektors samarbetsprogram för visionens sista programperiod.

Budgetarbetet fortsatte utgående från det rambeslut som gäller åren 2021–2024. Förberedelserna för uppgörandet av rambudgeten 2025-2027 påbörjades. I budgetförhandlingarna med Nordiska rådet betonade samarbetsministrarna betydelsen av dialog kring utvecklingen av budgetsamarbetet mellan ministerrådet och rådet. Ministrarna orienterades regelmässigt under hela året om arbetet i ministerrådets sekretariat för att stärka ekonomi-, projekt- och annan förvaltning.

Minister Anna-Maja Henriksson hördes av Finlands delegation till Nordiska rådet i riksdagen den 25 oktober.

Utrikes- och säkerhets- samt försvarspolitiskt samarbete

De nordiska länderna är Finlands närmaste internationella samarbetspartner. Rysslands anfall på Ukraina samt Finlands och Sveriges Nato-medlemskap har ytterligare betonat och understrukit det nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet.

De nordiska länderna delar samma värdegrund, centralt är främjande av mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen, demokrati, fred, frihet, tolerans och jämlikhet i all internationell verksamhet. Finland har nära kontakter till de nordiska länderna på alla nivåer. De nordiska ambassaderna samarbetar också såväl gällande innehåll, gemensamma projekt som gemensamma lokaler. Det nordiska samarbetet i FN är speciellt synligt till exempel i klimat- och jämställdhetsfrågor.

År 2023 var Island ordförande för det nordiska N5-samarbetet. Under årets lopp hölls flera virtuella möten och utrikesministrarna möttes för sitt sommarmöte i Ísafjörður i juni. Norge var år 2023 ordförande för Nordiska rådet och under höstens session hölls utrikesministrarnas möte i Oslo i november. Rysslands illegala anfallskrig mot Ukraina har varit det viktigaste ämnet under årets möten, men även Nato var ofta på agendan.

Islands, Sveriges, Finlands och Norges utrikesministrar under sessionsveckan i Oslo
Bild: Christina Lehtinen

Då Finland och Sverige gått med i Nato är alla nordiska länder Nato-allierade. Genom resultatet i den på sommaren 2022 anordnade folkomröstningen är också Danmark med i EU:s säkerhets- och försvarssamarbete. Allt detta möjliggör ett ännu tätare utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete mellan de nordiska länderna i fortsättningen.

Andra länder visade stort intresse för att delta i de nordiska utrikesministermötena under året. På hösten ordnades möten med både Benelux-länderna och Kanada.

Sverige var ordförande för det nordiska försvarssamarbetet Nordefco (Nordic Defence Cooperation) år 2023. Ordförandeskapet roterar årligen mellan fyra av de nordiska länderna (ej Island). Ordföranden leder och utvecklar samarbetet enligt Nordefcos långsiktiga mål.

De nordiska länderna höll tät kontakt på såväl minister- som på tjänstemannanivå. Försvarsministrarna möttes två gånger under året inom ramen för Nordefco. Det första ministermötet anordnades i Reykjavik på Island i juni. Försvarsministrarna och företrädarna gjorde då ett gemensamt uttalande som finns på försvarsministeriets webbplats. Höstens möte hölls i Stockholm i november. I samband med mötet ordnades även ett ministermöte mellan de nordiska och baltiska länderna.

Flygövningen Arctic Challenge Exercise 23
Bild: Flygvapnet / Joni Malkamäki

Under året kretsade samarbetet inom Nordefco kring att utveckla det nordiska försvarssamarbetet på lång sikt i enlighet med Sveriges ordförandeskapsprioriteringar. Andra viktiga teman var bland annat de nordiska ländernas stöd till Ukraina och dialogen med de baltiska länderna. På försvarsminister- och tjänstemannanivå hölls gemensamma möten mellan de nordiska och baltiska länderna. Mer information om Sveriges prioriteringar finns på Regeringskansliets webbplats.

Arbetet med att intensifiera det nordiska försvarssamarbetet och främja anpassningen till det nya säkerhetspolitiska läget inleddes under Norges ordförandeskap i Nordefco år 2022 när de nordiska länderna beslutade att uppdatera Nordefcos vision, så att den bättre avspeglar den nya strategiska verkligheten. Som medlemmar i Nato har de nordiska länderna förbundit sig att försvara varandra. Länderna beslutade även om att förnya Nordefcos strukturer och arbetsmetoder. Under det gångna året fortsatte detta arbete aktivt under ordförandelandet Sveriges ledning.

Även på militär nivå vidtogs åtgärder för att fördjupa samarbetet och bättre kunna uppfylla de strategiska målen samt de nya operativa behoven. Nordefco ses i alla nordiska länder som en bra samarbetsplattform för att stärka den avskräckande effekten och försvaret i norra Europa. Det nordiska samarbetet stödjer och kompletterar Nato, och ländernas förmåga att samarbeta stärker hela alliansen. Arbetet fortsätter år 2024 med Danmark som ordförande.

Utöver det operativa samarbetet hänför sig Nordefcos centrala långsiktiga mål även till kapacitets- och försvarsmaterielsamarbete. Inom kapacitetssamarbetet fokuserade man bland annat på

samarbetsmöjligheterna i fråga om Natos försvarsplaneringsprocess samt på militär rörlighet. I fråga om försvarsmaterielsamarbetet betonades särskilt behovet av att öka kapaciteten för produktion av ammunition. De nordiska länderna fortsatte att samarbeta till stöd för Ukraina. I september undertecknade Finland, Sverige, Danmark och Norge en överenskommelse om gemensam upphandling av ammunition till Ukraina. Sverige, Danmark och Norge inledde dessutom en gemensam anskaffning av artilleriammunition från Nammo Lapua Oy till förmån för Ukraina.

De nordiska länderna fortsatte även planera den gemensamma övningen Nordic Response 2024. Det handlar om att vidareutveckla övningen Cold Response, som vanligen genomförs under Norges ledning, för att övningen bättre ska motsvara målsättningarna för det nordiska försvarssamarbetet.

Samarbete i utvecklingsfrågor

Nordiskt samarbete i Förenta nationerna (FN) – utvecklingssamarbete

Utrikeshandels- och utvecklingsminister Ville Tavio deltog i de nordiska utvecklingsministrarnas frukostmöte som leddes av Island under högnivåveckan i FN:s generalförsamling i september 2023.

Kontakten och samarbetet med de nordiska länderna i frågor som har att göra med FN:s utvecklingssystem är nära. Samnordiska tal och ställningstaganden har förberetts för till exempel styrelsemöten i olika FN-organisationer.

Nordiskt samarbete i arbetsgrupper om hållbar utveckling

Under 2023 fortsatte IMCA (Investment Mobilization Collaboration Arrangement), en arbetsgrupp som fokuserar på samarbetet mellan de nordiska länderna och Förenta staternas USAID, sitt arbete. IMCA-samarbetet lanserades vid ett särskilt evenemang i anslutning till klimatkonferensen COP28. Syftet med samarbetet är att identifiera gemensamma investeringar som bidrar till målen för hållbar utveckling (SDG). Utöver lanseringsevenemanget anordnade IMCA virtuella möten under 2023.

Nordiskt samarbete i utvecklingsbanker

De nordiska länderna är i samma röstningsgrupp i Världsbanken och i de regionala utvecklingsbankerna (Afrikanska utvecklingsbanken, Asiatiska utvecklingsbanken, Latinamerikanska utvecklingsbanken). Som helhet är utvecklingsbankerna mycket stora globala utvecklingssamarbetsaktörer. I dessa bankers röstningsgrupper, där även andra länder deltar, är det nordiska samarbetet vad gäller ståndpunktsbildning och informationsutbyte omfattande och regelbundet. De nordiska länderna bidrar i sitt arbete bland annat till klimatarbete i utvecklingsfinansieringsinrättningarnas verksamhet. Under 2023 samarbetade de nordiska länderna för att påverka den pågående bankreformen, bland annat när det gäller beskattning.

Under 2023 samarbetade de nordiska länderna tätt inom den nordisk-baltiska röstningsgruppen kring Världsbankens uppdaterade jämställdhetsstrategi 2024-2030. De nordiska länderna påverkade t.ex. det, att mänskliga rättigheter inkl. kvinnors rättigheter samt rättighetsperspektivet tas i beaktande bättre än i den tidigare strategin. Tillsammans med Världsbankens jämställdhets- och människorättsteam kallade Finland, Sverige och Norge i december 2023 samman ett virtuellt expertmöte som fokuserade på ett koherent främjande av mänskliga rättigheter och jämställdhet i bankens verksamhet. Mötet utgjorde en del av jämställdhetsstrategins konsulteringsprocess.

De årligen återkommande konsultationerna mellan de nordiska länderna och FN:s miljöprogram, UNEP, arrangerades 2023 i hybridformat. Norge bar huvudansvaret för koordineringen av de nordiska ländernas

ståndpunkter. Fokus var på två teman: uppföljning av CBD-COP15 och de pågående internationella förhandlingarna om plastavtalet. De nordiska länderna samordnade också sina ståndpunkter inför styrelsemötena för den Globala miljöfonden (GEF) och partsmötet för den Internationella naturvårdsunionen (IUCN).

De nordiska miljørådgivarnas Nordic Environment and Development -grupp sammanträdde i Oslo.

Nordiska utvecklingsfonden (Nordic Development Fund) stöder klimatåtgärder i utvecklingsländer. Det huvudsakliga målet för Nordiska utvecklingsfondens (NDF) verksamhet är att stödja utvecklingsländerna i bekämpningen av och anpassningen till klimatförändringen. I enlighet med NDF:s strategi fram till 2025 är minst 60 procent av finansieringen riktad till Afrika söder om Sahara och minst hälften av finansieringen riktas till projekt som främjar anpassning. År 2023 var Norge ordförande för fondens direktion. Det roterande ordförandeskapet tas över av Sverige 2024.

I slutet av 2023 bestod NDF:s klimatprojektportfölj av 138 projekt (avslutade eller pågående) och uppgick till ett värde av 563 miljoner euro. Av projekten har 14,3 procent gällt begränsning av klimatförändringen, 27,1 procent anpassningen till klimatförändringen och 58,5 procent har främjat bägge.

Det nordiska samarbetet sker intensivt i utvecklingspolitiska frågor och det finns nordiska format för det. Till exempel i de administrativt-juridiska frågorna om utvecklingsamarbete (statistisk rapportering, juridik, ekonomistyrning och riskhantering) finns flera informella nordiska grupper som träffas regelbundet för att dela information och gemensamt utveckla verksamhetsmodeller.

Regionalt samarbete: programmen för Baltikum, Belarus, nordvästra Ryssland och arktiskt samarbete

De nordiska ambassadörerna i de baltiska länderna höll täta kontakter under 2023 och de nordiska ambassaderna anordnade i samarbete evenemang med inbjudna gäster på hög nivå för att diskutera aktuella frågor.

I Estland diskuterade de nordiska ambassaderna regelbundet också aktuella EU-frågor med representanter för Estland och samordnade sin verksamhet.

I Estland har det nordiska samarbetet också i viss mån samordnats av Nordiska ministerrådets kontor i Tallinn. Finlands ambassad deltog aktivt i planeringen av samnordiska evenemang och hjälpte till att hitta lämpliga finländska samarbetsparter. År 2023 var sådana evenemang till exempel podcast-serien Nordic Sustainable Future för unga, en filmmånad i Estlands television som presenterade nordisk identitet och Nordic Week för barn och familjer i Narva. På Arvamusfestival-demokratifestivalen i Paide diskuterades den gröna övergången och psykisk välfärd med nordiska experter och i Cyber Battle of Nordic-Baltics 2023 -evenemanget tävlade skolelever från de nordiska och baltiska länderna i cyberkunskaper.

Det nordiska samarbetet fungerar bra och är aktivt i Lettland. De nordiska ambassaderna har en gemensam krisplan, regelbundna möten och krisövningar. Flera olika evenemang har ordnats av de nordiska ambassaderna och Nordiska ministerrådets kontor i Riga. Dessa inkluderade till exempel ambassadörernas gemensamma regionala besök i Bauska på hösten 2023. I samband med besöket ordnades Nordic Days. De nordiska länderna hade också gemensamma möten med de lettiska

myndigheterna. De nordiska handelskamrarnas gemensamma tillställningar är också viktiga, såsom Nordic Baltic Business Forum 2023. De nordiska länderna deltog också i LAMPA-demokratifestivalen på sommaren 2023.

Det nordiska samarbetet fungerar mycket bra i Litauen. De andra nordiska ländernas ambassader och Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius är Finlands viktigaste referensgrupper i landet. Samarbetet är mångsidigt, och består av allt från att anordna evenemang till att hantera beredskapsärenden. Årets viktigaste gemensamma begivenheter var Scandinavian Days i Kaunas, Europadagen, Butentdemokratifestivalen, gemensamma möten med litauiska ministrar och andra bemärkta personer, samt ministermöten och offentliga tillställningar av de nordiska handelskamrarna. Under det senaste året har samarbetet mellan de nordiska länderna expanderat till NB8-samarbete. Årets viktigaste gemensamma evenemang var det tionde nordisk-baltiska Sustainability Summit i Vilnius. Temat för evenemanget var artificiell intelligens och hur artificiell intelligens hjälper företag att genomföra affärer mer hållbart. Utrikesminister Elina Valtonen höll ett förhandsinspelat tal vid evenemanget, som samlade 120 lyssnare på plats och totalt 19 000 lyssnare på nätet via den lokala nyhetswebbplatsen.

Angående Belarus genomförde Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius 2023 ett program (Nordic Media Grant Program for Belarus II), vilket syftade till att stärka demokratin och det civila samhället i landet genom att stödja oberoende medier. Programmet fokuserade på att skapa pålitligt medieinnehåll och finansierades av Nordiska ministerrådet samt den norska ambassaden i Vilnius. Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius har för läsåret 2023-2024 också tillhandahållit ett finansiellt bidrag på 250 000 euro till European Humanities University (EHU). Denna donation syftar till att täcka examensstipendier för 20 studenter från Belarus och 20 studenter från Ukraina.

I nordvästra Ryssland fortsatte samarbetet mellan de nordiska länderna i liten skala även efter den ryska invasionen av Ukraina, särskilt på kultursektorn. Finland stängde tillfälligt sina kontor i Murmansk och Petrozavodsk under första halvåret 2023. Ryssland meddelade i maj 2023 att avtalet om etablering av kontor sägs upp, vilket ändrade stängningen från tillfällig till permanent. I juli 2023 meddelade Ryssland att från och med oktober 2023 inställs tillståndet för Finlands generalkonsulat i S:t Petersburg. Generalkonsulatet stängdes i slutet av september 2023. I maj 2023 meddelade Ryssland också att det svenska generalkonsulatet i S:t Petersburg måste stängas. I och med nedläggningen av det finska generalkonsulatet i S:t Petersburg och kontoren i Murmansk och Petrozavodsk har Finlands möjligheter att fortsätta det nordiska samarbetet i nordvästra Ryssland avsevärt försvagats. Samarbetet mellan de nordiska länderna var viktigt i frågorna kring nedläggningen av verksamheten i nordvästra Ryssland. För närvarande är Norges generalkonsulat i S:t Petersburg den enda nordiska representationen i regionen.

Samarbetet i Barents euroarktiska råd inriktades år 2023 på de nordliga områdena i Finland, Sverige och Norge. Efter att Ryssland utträdde ur rådet i september 2023, är dess medlemmar de nordiska länderna och EU. Efter Finlands ordförandeskap tog slut i oktober 2023, har Finland, Sverige och Norge styrt verksamheten tillsammans.

Nordiska ministerrådets arktiska verksamhet styrs av Ett hållbart Arktis -samarbetsprogrammet under perioden 2022–2024. Det är ministerrådets nionde arktiska samarbetsprogram. De nordiska länderna arbetar tillsammans för att utveckla kunskap och stärka kunskapsbasen om utvecklingen och möjligheterna i Arktis.

Samarbetsprogrammets huvudsakliga mål är att främja hållbar utveckling. Den arktiska regionen utvecklas och behöver ett medvetet, systematiskt och kontinuerligt samarbete som syftar till att främja

en utveckling som baserar sig på fred, stabilitet, skydd, tillväxt och välfärd. Den arktiska regionen måste samtidigt både skyddas och utvecklas. Nordiska ministerrådet har observatörsstatus i Arktiska rådet och genom det arktiska samarbetsprogrammet har man målmedvetet främjat Arktiska rådets projekt och initiativ.

Agendan för den arktiska regionen har med tiden utvidgats och omfattar i dag både hantering av klimatförändringen, anpassning till den och beaktande av befolkningens levnadsförhållanden. Strävan är att förbättra levnadsförhållandena även i fortsättningen med hjälp av ekonomisk utveckling och bättre näringsmöjligheter, innovationer och företagande samt utveckling av utbildning och kompetens.

År 2023 fick sammanlagt 22 projekt stöd inom ramen för ministerrådets arktiska samarbetsprogram (cirka 1,2 miljoner euro).

Profilerings- och positioneringssamarbete

Det nordiska profileringsarbetet fortsatte aktivt även under år 2023. Huvudmålet med profileringsarbetet är att på internationell nivå stödja genomförandet av visionen om att "Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region till 2030" parallellt med FN:s mål för hållbar utveckling (SDG) och att därigenom stärka Nordens varumärke. Genom åren har det praktiska samarbetet utformats kring regelbundna utlysningar av finansiering som gör det möjligt för de nordiska ambassaderna att genomföra gemensamma projekt ute på fältet.

Diskussionsserien Nordic Talks fortsatte nå stort deltagande i olika länder. Sedan diskussionsserien lanserades (2020) har över 500 talare deltagit i den och den har haft lyssnare från över 50 länder.

Traces of North - konceptets omformande fortsatte under 2023. Konceptet har baserat sig på en webbplats och publikationer i sociala medier. Nu är målet att samla ihop material till en soffboardsbok för ambassaderna och andra nordiska organisationer runtom i världen. Boken ska också kunna beställas till exempel för utdelning på olika evenemang. Syftet är att skapa en konkret produkt som hjälper stödja de nordiska intressegruppernas arbete utomlands för främjandet av Nordens varumärke.

Det nordiska samarbetet behöver främjas särskilt i Latinamerika och Afrika. De begränsade resurserna vid de små ambassaderna är dock en utmaning när det gäller att främja de nordiska ländernas gemensamma projekt.

COP28 – Inom ramen för COP har det nordiska samarbetet pågått sedan länge. År 2015 ordnades den första gemensamma COP-paviljongen i Paris. Syftet med COP har varit att synliggöra det nordiska samarbetet kring klimatmålen och att erbjuda nordiska lösningar.

OSAKA Expo 2025 – Förberedelserna inför världsutställningen i Osaka i Japan pågår och uppbyggandet av den nordiska paviljongen är i full gång. Till världsutställningen väntas cirka 26 miljoner besökare under sex månader och till den nordiska paviljongen cirka 1,7 miljoner besökare. Paviljongen delas upp så att nedre våningen reserveras för nordiskt varumärke och övre våningen delas mellan de nordiska länderna enligt hur mycket pengar de har anvisat för projektet. Evenemanget har två målgrupper: företag, organisationer och andra viktiga intressentgrupper som betalar för sitt deltagande och andra som är på plats som turister.

En stor del av besökarna kommer från Japan, men man förväntar sig också representanter för internationella företag och turister.

SEKTORIELLT SAMARBETE

Kultursamarbete

Arbetet i Nordiska ministerrådet för kultur styrdes av Nordiska ministerrådets Vision 2030 och av programmet för Islands ordförandeskap 2023. Ordförandelandet Island arbetade för att främja Nordens ställning som ett kreativt område och lyfte fram de kulturella och kreativa näringarnas allt större ekonomiska betydelse.

Ministerrådet för kultur inledde beredningen av det nordiska kulturpolitiska samarbetsprogrammet 2025–2030 och hörde bland annat de nordiska kulturinstitutionerna, representanter för konst- och kulturfältet, civilsamhällesaktörer och Nordiska rådet. Programmet skall färdigställas 2024.

Kulturministrarna beslutade tillsammans med sina kollegor från de baltiska länderna att fortsätta det nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet för kultur åren 2024–2026. Enligt kulturministrarna är det i dagens läge mycket viktigt att stödja mobiliteten bland konstnärer och andra aktörer inom konst- och kulturfältet. Responserna på programmet har varit mycket positiv och statistiken visar att det har funnits stor efterfrågan på programmet. Samarbetsministrarna har deltagit i finansieringen av programmet inom ramen för ministerrådets närområdessamarbete.

Ministrarna beslutade dock att inte fortsätta pilotprojektet för mentorskap som från och med 2021 ingått i mobilitetsprogrammet. Det ansågs dock möjligt att stödja motsvarande verksamhet i framtiden, men i så fall behövs det ett eget program för projektet. Enligt projektutvärderingen har mentorskapet bidragit med förtroende, motivation och kunskap bland deltagarna.

Kultursatsningen Nordic Bridges som genomfördes på initiativ av ministerrådet för kultur i Kanada 2022 utvärderades på uppdrag av Oxford Research. Kulturministrarna fick även tillgång till den utvärdering och slutrapport som utarbetats av den lokala huvudsamarbetspartnern Harbourfront Centre. Trots de utmaningar som berodde på coronapandemin ansåg kulturministrarna att helheten var mycket lyckad till både innehåll och genomförande. Ministerrådets sekretariat fick följaktligen i uppgift att utreda under vilka ekonomiska förutsättningar samt med vilket koncept och vilken tidsplan samnordiska kultursatsningar kan genomföras utanför Norden under 2025–2030.

Kulturministrarna mottog utredningen Kultursektorns återhämtning och förändring efter covid-19-pandemin, som de beställt och som utarbetats av kulturpolitiska forskningscentret Cupore på uppdrag av Kulturanalys Norden. Kulturministrarna diskuterade utifrån utredningen och den sk. Enestam-rapporten bland annat hur det nordiska kultursamarbetet kan användas som en resurs för att stärka den mentala kriställigheten. Under coronapandemin blev det uppenbart att kulturen har stor betydelse för samhörigheten, förtroendet och integrationen i Norden.

Den av kulturministrarna utsedda tankesmedjan Nordisk tankesmedja för tech och demokrati avslutade sitt arbete och överräckte sin slutrapport A Nordic approach to democratic debate in the age of Big Tech till ministerrådet för kultur. Rapporten innehåller rekommendationer till nordiska insatser för att försvara

den digitala demokratin i en tid av multinationella plattformar. Från Finland deltog i tankesmedjan forskaren Minna Aslama Horowitz och mediekonstnären Hanna Haaslahti. Undervisnings- och kulturministeriet bistås i frågor som gäller digitaliseringen av kommunikationsministeriet, vars verksamhetsområde tankesmedjans rekommendationer i huvudsak gäller.

Rapporten innehåller flera rekommendationer av vilka många är mycket omfattande eller kräver stora anslag. Kulturministrarna och tankesmedjan är dock eniga om att det i framtiden behövs fler samnordiska riktlinjer och en gemensam röst eftersom frågorna om digitala regler inte kan lösas på nationell nivå. Av de rekommendationer som tankesmedjan föreslagit har kulturministrarna inledningsvis tagit itu med en del av rekommendationen 2A: Protect the well-being and safety of children and youth online and push for more general control for their citizens i samarbete med ministerrådets rådgivande och koordinerande barn- och ungdomskommitté NORDBUK.

Det nordiska forskningscentret Nordregio har ansvarat för Nordiska ministerrådets projekt En hållbar levnadsstil i Norden (Sustainable Living) som inleddes 2021. Projektet består av sex delprojekt, och ministerrådet för kultur ansvarar för en av dem. Som ett resultat av delprojektet, som samordnades av Nordens hus på Färöarna, fick det nordiska konst- och kulturfältet fri tillgång till färdplanen Nordic Green Roadmap for Cultural Institutions. Färdplanen hjälper aktörerna att beakta hållbar utveckling i sin verksamhet.

Strukturreformen av Nordiska ministerrådet i anknytning till den gröna omställningen återspeglades fortsättningsvis i form av nedskärningar i den ekonomiska ramen för ministerrådet för kultur, i vilken skall göras en nedskärning på 4,6 procent år 2024. Ramen innehåller dock en sk. budgetkompromiss enligt vilken nedskärningarna i undervisnings- och kultursektorerna skall kompenseras genom en sk. kompensationsfinansiering som är ett resultat av förhandlingar mellan Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet. Under perioden 2021–2024 har den ekonomiska ramen för ministerrådet för kultur minskats med sammanlagt 20 procent.

En central ekonomisk fråga vid sidan av de minskade anslagen i ministerrådet för kultur var den framtida fastighetsskötseln och administrationen av Nordens hus i Reykjavík ritat av Alvar Aalto. På förslag av Islands regering började man bereda ett avtal enligt vilket innehavet av Nordens hus i Reykjavík överförs till Island som skall ansvara för fastighetens underhåll. Vid genomförandet av en plan för grundrenovering av Nordens hus i Reykjavík förlitade man sig på Alvar Aalto-stiftelsens expertis inom ramen för det särskilda stöd som beviljades av undervisnings- och kulturministeriet 2021.

Sektorsövergripande samarbete

Ministerrådet för kultur deltog i arbetet med att revidera Deklarationen om nordisk språkpolitik för vilken ministerrådet för undervisning hade tillsatt en ad hoc-arbetsgrupp på tjänstemannanivå. Språkdeklarationen skall antas av undervisnings- och kulturministrarna våren 2024. Språkdeklarationen skall kompletteras med tematiska handlingsprogram som sträcker sig över flera år. Arbetsgruppen utarbetade också ett förslag till fördelning av anslagen för det nordiska språksamarbetet 2024. Av medlemmarna i ämbetsmannakommittén för kulturellt samarbete deltog kulturrådet Riitta Heinämaa från undervisnings- och kulturministeriet i arbetsgruppen.

Det treåriga projektet Nordic Networks for Circular Construction (<https://nordiccircularconstruction.com/>) som samordnas av miljöministeriet fortsatte nu för tredje året. På uppdrag av undervisnings- och kulturministeriet inleddes arbete för att ta fram ett narrativ för den nordiska byggnadskulturen. Utvecklingsarbetet fördes framåt av Demos Helsinki. Under arbetet hördes

flera nordiska intressegrupper inom arkitektur- och byggsektorn. I narrativet identifieras gemensamma faktorer för arkitektur- och byggsektorn i Norden och föreslås teman som man kan föra vidare inom samarbetet i arkitektur- och byggsektorn för att främja övergripande hållbarhet. Narrativet skall publiceras i början av 2024. För projektet ansvarar kulturrådet Emma Harju och utöver henne hör även kulturrådet Riitta Heinämaa till projektets styrgrupp.

Annan viktig verksamhet

Ministerrådet för kultur godkände nya regler och ett handlingsmandat 2025–2029 för Nordisk Film & TV-fond. I det beredningsarbete som föregick besluten utnyttjades en utvärderingsrapport av en utomstående utvärderare. Ministerrådet för kultur beställde även utvärderingar av Nordicoms och Kulturanalys Nordens verksamhet.

Undervisnings- och kulturministeriet utsåg Finlands kandidater till medlemmar och reservmedlemmar i juryn för Nordiska rådets musikpris (2024–2027) och sakkunniggruppen för nordisk-baltiska mobilitetsprogrammet för kultur (2024–2026).

Utbildnings- och forskningssamarbete

Det nordiska utbildnings- och forskningssamarbetet strävar efter att Norden ska vara ett ledande område inom kunskap och välfärd. Målet är att ordna utbildning och möjlighet till livslångt lärande för var och en oberoende av social bakgrund. Genom samarbetet strävar man efter att främja forskning och forskningspolitik i de nordiska länderna.

Island fortsatte under sitt ordförandeskap att fokusera på målen i de nordiska statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030. Dessutom fokuserade man på fred som ett övergripande tema på grund av händelserna under den senaste tiden. Enligt målen av det isländska ordförandeskapet måste vi i Norden göra allt vi kan för att främja och tala om fred, fredliga lösningar och grundläggande förutsättningar för fred.

Det största evenemanget på utbildningssidan var De ungas månad, som hölls i november och ordnades i samarbete med många olika intressentgrupper. Målet var att aktivera eventuellt mindre politiskt aktiva ungdomar och att inrätta ett ungdomsråd även inom ramen för ministerrådet.

Nordiska utbildnings- och forskningsministerrådets möte hölls i Reykjavik. Mötets teman var: Hur kan konst- och STEM-ämnena kombineras med tvärvetenskaplig utbildning mellan teknik och kreativitet samt Inkludering (välbefinnande) och utbildning av barn med annan språklig och kulturell bakgrund.

Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning sammanträdde fyra gånger och de centrala temana var förberedelserna för ett nytt samarbetsprogram, genomförande och uppföljning av ordförandeskapsperiodens projekt, forskningssamarbete och utveckling av språksamarbetet.

Miljö och klimat

Miljö- och klimatsektorn har igångsatt flera större projekt för att genomföra ministerrådets Vision 2030. Samarbetet inkluderar många olika teman, såsom grön omställning, naturbaserade lösningar, cirkulär ekonomi, byggande och trafik. Därtill förverkligar sex permanenta arbetsgrupper sektorns samarbetsprogram för perioden 2019-2024, vilket bidrar till att uppfylla målen i Vision 2030. Sektorn deltar också i aktiviteter som överskrider flera olika förvaltningsområden. Finland har särskilt understött initiativ som främjar klimatneutralitet.

Bild: Benjamin Suomela / Norden.org

De nordiska länderna har fortsatt att vara aktiva i många internationella miljö- och klimatprocesser. I februari 2022 beslutade FN:s miljöförsamling (UNEA) att inleda förhandlingar om ett nytt globalt avtal mot plastföroreningar. De nordiska länderna har varit pådrivande i processen och eftersträvar ett ambitiöst slutresultat. Det nordiska påverkansarbetet har stötts genom en gemensam samordnare, som bidrar till att föra fram de nordiska ländernas ståndpunkter.

I slutet av året hölls partsmötet för klimatkonventionen (COP28) i Dubai, Förenade Arabemiraten. De nordiska länderna spelade en synlig roll både i förhandlingarna och vid olika evenemang. Under klimatmötet arrangerades ett flertal tillställningar i den nordiska paviljongen. I evenemangen deltog bl.a. ministrar, olika intresseorganisationer och chefsförhandlare från de nordiska länderna.

Miljö- och klimatministrarna höll sitt första möte i maj på Island. Ministrarna diskuterade bl.a. internationella miljö- och klimatprocesser, såsom de pågående förhandlingarna om ett globalt avtal för att minska plastföroreningarna. Klimatfrågor, inklusive anpassning till klimatförändringarna, var också ett diskussionstema. Som ett konkret exempel på innovativa sätt att minska utsläppen av koldioxid presenterade projektet Carbfix sina preliminära resultat. Projektet utvecklar metoder för att permanent lagra koldioxid i basaltformationer. I början av november träffades miljö- och klimatministrarna under Nordiska rådets session i Oslo. Havsfrågor var ett viktigt tema under höstens möte. Ministrarna fortsatte bl.a. sin diskussion om möjligheterna att tillsammans påverka i klimatfrågor. Inför COP28 antog ministrarna en gemensam deklaration, som betonar vikten av att bibehålla en fortsatt hög ambitionsnivå i klimatförhandlingarna.

Ämbetsmannakommittén för miljö och klimat påbörjade beredningen av ett nytt samarbetsprogram för perioden 2025-2030. Under förberedelserna har kommittén identifierat tre övergripande mål och ett antal delmål som anknyter till klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald och föroreningarnas effekter på miljön. En utgångspunkt i framtagandet av programmet är att de tre utmaningarna bör ses i ett sammanhang och att lösningarna följaktligen också bör präglas av en helhetssyn och strävan efter synergier där det är möjligt.

Byggande

År 2020 inrättade de nordiska länderna en gemensam styrgrupp för att samordna förenhetligandet av byggbestämmelserna. Styrgruppen följer och samordnar det växande nordiska samarbetet inom byggsektorn med särskild inriktning på hållbart byggande och klimatfrågor. Samarbetet främjar bl.a. den offentliga upphandlingens positiva miljö- och klimatkonsekvenser, stärker det nordiska samarbetet inom träbyggande och skapar förutsättningar för inrättande av utsläppsfria byggarbetsplatser. Miljöministeriet har haft huvudansvaret för harmoniseringen av livscykelanalyser (LCA) av byggnader.

Under ledning av miljöministeriet påbörjades 2021 ett treårigt projekt vars mål är att främja den cirkulära ekonomin inom byggandet, skapa nya samarbetsnätverk och dela praxis inom cirkulärt byggande i Norden. I projektet deltar från Finland förutom miljöministeriet även arbets- och näringsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt SITRA. Preliminära projektresultat och övrigt nordiskt byggsamarbete inom ministerrådet presenterades i september 2023 i Helsingfors vid Nordic Climate Forum for Construction -mötet.

Regionplanering och utveckling av städer

Under ministerrådet för hållbar tillväxt finns tre ämbetsmannakommittéer (energi-, närings- och regionalpolitik). Ämbetsmannakommittén för regionalpolitik behandlar frågor som gäller regionalpolitik och fysisk planering. Både miljöministeriet och arbets- och näringsministeriet är representerade i kommittén, som beslutar bl.a. om finansieringen av gränsområdeskommittéerna och Nordregio, dvs. det nordiska forskningscentret för regional utveckling och regional planering.

Teman för ministermötet på Island i oktober 2023 var säkerhetspolitiska utmaningar och krisberedskap ur ett regionalpolitiskt perspektiv samt ungas deltagande i utvecklingen av landsbygden. Beredningen av det nya samarbetsprogrammet inleddes våren 2023. Finland har betonat grön omställning, investeringar som baserar sig på ren energi, tillgången på kompetent arbetskraft samt övergripande säkerhet. Utvecklande av arbetet i gränsområdeskommittéerna fortsatte också.

Nordiska miljöfinansieringsbolaget NEFCO

Huvudkontoret för Nefco, den nordiska gröna banken finns i Helsingfors. Nefco arbetar för att påskynda den gröna omställningen genom uppskalning av gröna lösningar, bl.a. genom att erbjuda tillväxtfinansiering åt små och medelstora företag vars riskprofil ännu inte lämpar sig för kommersiella banker. Begränsning av och anpassning till klimatförändringarna, förebyggande av föroreningar och bevarande av biologisk mångfald är i fokus för verksamheten. Energi, tillverkning och transport är de vanligaste sektorerna i investeringsportföljen. Ökad utlåning bidrog till högre ränteintäkter jämfört med föregående år. Nefcos styrelse godkände tio nya investeringar till ett totalt värde av 27,8 miljoner euro under 2023. Pilotprogrammet för biologisk mångfald pågick under året.

I Ukraina fokuserade Nefco på sitt gröna återuppbyggnadsprogram, som inkluderar ca 40 projekt. Programmet bygger på bidrag från de nordiska regeringarna samt EU och syftar till att reparera skador på kommunal infrastruktur. Nefco bidrar till att trygga energi- och vattenförsörjning, reparera skolor och bygga bostäder för interna flyktingar.

Näringslivs- och innovationspolitik

Näringsministrarna sammanträdde i Köpenhamn i oktober 2023. Vid ministermötet diskuterades huvudlinjerna i samarbetsprogrammet. På Norges initiativ beslöt man att inrätta en arbetsgrupp för industriellt samarbete (nordiskt industripartnerskap).

Ämbetsmannakommittén för näringspolitik sammanträdde fyra gånger. Tyngdpunkten i arbetet låg på planeringen av det nya samarbetsprogrammet 2025–2030.

Insatsområdena i samarbetsprogrammet för näringsområdet är klimatmål och miljöfrågor, global konkurrens och snabb teknologisk utveckling, geopolitiska utmaningar, demografi och samhällsliga förändringar. Rysslands anfallskrig i Ukraina har lett till att geopolitiska frågor har lyfts fram i diskussionen, tillsammans med en oro för hållbarheten i de nordiska värdekedjorna.

Ur Finlands synvinkel ligger de nordiska insatsområdena och målen i linje med exempelvis premisserna för den industripolitiska planeringen. Finland har preliminärt presenterat ett program där man skulle undersöka de nordiska värdekedjornas globala hållbarhet. Syftet är att utveckla det till ett projekt för Finlands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2025.

Industriell samarbetsgrupp

Initiativet syftar till att skapa en nordisk hemmamarknad för rena övergångslösningar eller värdekedjor och dessutom skapa förutsättningar för exportverksamhet. Arbetsgruppens arbete har inletts med en kartläggning av konkreta fokusområden. Utvalda teman för det fortsatta arbetet är batteribranschen, inklusive mineraler, samt det gröna stålet, som redan omfattar bilateralt eller nordiskt samarbete sedan tidigare. De konkreta åtgärderna preciseras ytterligare för att komplettera de pågående initiativen och undvika överlappningar. Den preliminära tanken är att åtgärderna kan inriktas på forskning, utveckling, innovationer, testning eller gemensam användning av infrastruktur i anslutning till grönt stål och batterier. Arbetsgruppens arbete avslutas i maj 2024.

Turism

År 2023 slutförde arbets- och näringsministeriet ett samnordiskt projekt där man utredde god praxis inom den inhemska turismen och analyserade möjligheterna att utnyttja koncept inom den inhemska turismen som uppkommit under coronapandemin för att utveckla turismen i större utsträckning. Visit Finland deltog i ett produktutvecklings- och marknadsföringsprojekt som koordinerades av Danmark och som främjade Förenta staternas intresse för Norden. Båda projekten verkställde planen för det nordiska turismsamarbetet och fick sin finansiering av en projekthelhet som godkänkts av näringsministrarna under Finlands ordförandeskapsperiod 2021. Dessutom deltog finländska aktörer (bl.a. arbets- och näringsministeriet, Visit Finland, Statistikcentralen) i genomförandet av andra projekt som ingår i projekthelheten genom att delta i åtminstone den materialinsamling som görs inom projekten.

Den nordiska turismarbetsgruppen som lyder under Nordiska ministerrådet arbetade under Islands ordförandeskap. Samarbetet styrdes av planen för nordiskt turismsamarbete 2019–2023, som godkändes av näringsministrarna sommaren 2019. I slutet av 2023 började man utarbeta en ny plan för turismsamarbetet genom att inleda en utvärdering av det nordiska turismsamarbetet och utfallet av den nuvarande samarbetsplanen. Det aktiva nordiska samarbetet stödde verkställandet av Finlands turismstrategi särskilt beträffande hållbar turism, kunskapsbaserad ledning inom turism och främjande av turism.

Energipolitik

Under Islands ordförandeskap var temana för Nordiska ministerrådets energisektor leveranssäkerhet, internationellt samarbete i kristider och samarbete inom innovationer och ny teknologi.

Energiministerrådet sammanträdde i Reykjavik i oktober 2023. På agendan fanns elens leveranssäkerhet och pris, den gröna omställningen samt vätgas och havsbaserad vindkraft. Dessutom diskuterades de kommande årens nya samarbetsprogram för energisektorn.

Ämbetsmannakommittén för energipolitik diskuterade strukturerna och reformbehoven för samarbetet inom den nordiska energisektorn bland annat i fråga om samarbetet beträffande vätgas. Dessutom en ny arbetsgrupp för förnybar energi och vätgas inledde sin verksamhet. Beredningen av samarbetsprogrammet för energisektorn 2025–2030 var också central. Ämbetsmannakommittén beviljade finansiering för flera nordiska projekt inom energisektorn, bland annat havsbaserad vindkraft och ett fortsatt projekt inom biodiversitet, ett projekt som gällde vätgasdrivna lastbilar och ett projekt om områden som isolerats från gröna lösningar, i synnerhet på öar. Dessutom diskuterades ett omfattande tvärsektorielt trafikprojekt. Det aktuella projektet om Leveranssäkerhet, energipriser och rättvis omställning, som även tidigare fått finansiering, och resultaten från det presenterades vid evenemang som ordnades i Helsingfors och i de andra Nordiska huvudstäderna.

Av de arbetsgrupper och grupper som lyder under ämbetsmannakommittén för energipolitik var elmarknadsgruppen (EMG) och myndighetsgruppen för energieffektivisering Nordsyn aktiva 2023. Dessutom höll man möten inom nätverksgruppen för avskiljning, användning och lagring av koldioxid i de nordiska och baltiska länderna (NGCCUS). Den förnyade arbetsgruppen för förnybar energi och vätgas (NAFH) inledde också sin verksamhet 2023.

Elmarknadsgruppens (EMG) arbete fortsatte aktivt under 2023. Ett centralt tema utöver det allmänna informationsutbytet och koordineringen av aktuella ärenden var Nordiskt elmarknadsforum i Köpenhamn. På elmarknadsforumet diskuterades lärdomarna från energikrisen. Arbetsgruppen lät göra flera utredningar om aktuella ämnen (bland annat krisåtgärdernas inverkan på marknadens funktion, detaljmarknadens funktion och energifattigdom) och deltog i beredningen av det nordiska ministermötet.

I nätverksgruppen för avskiljning, användning och lagring av koldioxid (NGCCUS) delar länderna med sig av information om sina egna CCUS-åtgärder. Sverige och Finland har stora källor för biogen koldioxid, Norge och Danmark har möjligheter till undervattenslagring och Island har koldioxidutsläpp från användningen av geotermisk energi som börjar lagras geologiskt i marken. Island planerar i likhet med Norge och Danmark att lagra koldioxid också från andra länder.

Den förnyade arbetsgruppen för förnybar energi och vätgas (NAFH) inledde sin verksamhet under 2023. Ordförandeskapet i NAFH-arbetsgruppen följer Nordiska ministerrådets ordförandeskap, och 2023 var Island ordförande. Som mål för den arbetsgruppen är informationsutbyte om aktuella frågor som gäller förnybar energi och vätgas, till exempel genomförandet av EU:s direktiv om förnybar energi och effekterna i olika länder, särskilt i fråga om vätgastemat, framskridandet av investeringar i produktionen av ren vätgas och projekt i anslutning till vätgasinfrastrukturen i olika länder, samt styrmedel i informationsutbytet för att främja förnybar energi och vätgas. Under arbetsgruppens första möten lyssnade man bland annat på inledningsanföranden och diskuterade certifieringen av ursprungsgarantisystem för vätgas i de olika nordiska länderna.

Ämbetsmannakommittén för energipolitik beviljade 2023 finansiering för utredningsprojektet Mapping Nordic Hydrogen Valleys. NAFH fungerar som styrgrupp för genomförandet av projektet. Hösten 2023 preciserade arbetsgruppen projektbeskrivningen och sekretariatet ordnade ett anbudsförfarande för utredningen. Utredningen genomförs 2024. Målet med utredningen är att kartlägga potentiella produktionsområden och -koncentrationer för vätgas och vidareförädlade produkter i Norden med beaktande av bland annat områdets infrastruktur, möjligheterna till slutanvändning av produkterna samt politiska åtgärder som främjar vätgasproduktion.

Regionalpolitik

Ministermötet för regionalpolitik ordnades på Island 2023. Huvudteman för mötet var säkerhetspolitiska utmaningar och krisberedskap ur ett regionalpolitiskt perspektiv. Å ena sidan tog man upp naturkatastroferna som ökar i och med klimatförändringen och beredskapen inför dem, å andra sidan förändringarna i det geopolitiska läget samt säkerhetsfrågor. Till exempel energiproduktion och investeringar, försörjningsberedskap och att hålla olika områden bebodda lyftes fram. Finland lyfte fram betydelsen av framförhållning och beredskap, effekterna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina i synnerhet i östra Finland, stärkandet av livskraften i olika områden samt övergripande säkerhet. Vid mötet behandlades också målen och delmålen i samarbetsprogrammet för 2025–2030, som är under beredning. Programmet utgår från visionens tre strategiska mål: ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden. I diskussionen om innehållet i det kommande programmet betonades säkerhetsaspekterna och stärkandet av resiliensen, produktionen av förnybar energi och den gröna omställningen samt integrationen och rörligheten i gränsområdena.

Det tredje temat som lyftes fram var ungas delaktighet, särskilt i utvecklingen av landsbygdsområdena. En ungdomspanel som besökte mötet gav förslag på hur man kan stärka landsbygdens livskraft ur de unga åldersklassernas perspektiv. Förslagen har sammanställts som rekommendationer.

[Gen Z Agency: Mobilising young people to strengthen Nordic rural areas](#)

[Ungdomspanelens rekommendationer som åtgärder](#)

Nordregio Forum ordnades på Island 2023 på temat Young Nordics: The key to a prosperous and green region.

Ämbetsmannakommittén för regionalpolitik och regionalplanering sammanträdde fyra gånger under året. I arbetet betonades konsultbolaget WSP:s halvtidsöversyn om det nuvarande samarbetsprogrammet samt inledandet av beredningen av det nya programmet. WSP har tidigare också utvärderat Nordiskt Atlantsamarbete (NORA) och gränsområdeskommittéernas verksamhet. Halvtidsrapporten blev klar hösten 2023, vilket innebär att resultaten har varit tillgängliga vid beredningen av det nya programmet. I utvärderingen rekommenderades bland annat att verksamheten fokuseras på förhand fastställda storregioner och gränsområden samt att Nordregios roll ändras för att tydligare fokusera på kompetensutveckling.

Vid sidan av beredningen av det nya programmet har större teman varit reformen av fördelningsprinciperna för sektorns finansiering till gränsområdeskommittéerna, som har beretts under 2023. I samband med reformen granskar man vem som har rätt att ansöka om finansiering. Avsikten är

att finansieringen i fortsättningen ska grunda sig på ansökningar och att grunden för den beviljade finansieringen ska vara på förhand fastställda fördelningskriterier.

Det regionalpolitiska arbetet verkställs i första hand i tre temagrupper. De fokuserar på stadsutveckling, landsbygdsutveckling samt innovativa och resilienta områden. I varje temagrupp ingår finländska medlemmar från både statsrådet och regionerna. Forskningsinstitutet Nordregio har som temagruppernas sekretariat och genomförare av forsknings- och utredningsprojekt en betydande roll i genomförandet av samarbetsprogrammet och i kommunikation av resultaten. Dessutom genomför gränsregionkommittéerna programmet för sin egen del.

Stadsutveckling

De nya projekt som inleddes 2023 gäller småstäders attraktivitet och dragningskraft samt klimatneutrala städer.

Utveckling av landsbygden

De nya projekt som inleddes 2023 gäller smart anpassning av landsbygdsområden och kommuner som förlorar sin befolkning samt tillgången på arbetskraft i landsbygdsområdena.

Gröna, resilienta och innovativa regioner

Arbetsgruppen har fortsatt att genomföra projekt som inletts tidigare, med teman som bland annat handlar om arbetskraftsrörlighet, distansarbete, grön omställning och regionalt ledarskap.

Som ett gemensamt projekt för landsbygds- och stadstemagrupperna har man berett en nordisk regionklassificering.

Ekonomi- och finanssektorn

De nordiska finansministrarnas årliga möte hölls 2023 i Bryssel. Vid mötet diskuterades aktuella ekonomiska och finanspolitiska prioriteringar i de nordiska länderna, särskilt mot bakgrund av inflationsutvecklingen och andra riskfaktorer. Fokus låg på hur det nordiska samarbetet kan stärka de nordiska ekonomiernas motståndskraft. Ministrarna utbytte också erfarenheter av de ekonomiska stödåtgärder som man varit tvungen att vidta för att lindra konsekvenserna av energipriskrisen till följd av Rysslands anfallskrig. På mötet diskuterades också utifrån OECD:s inledande diskussion hur de nordiska länderna kan stödja produktivitetstillväxten och stärka sin långsiktiga tillväxtpotential.

Sektorns ämbetsmannakommitté sammanträdde tre gånger under Islands ordförandeskap. Mötena fokuserade fortsättningsvis på det tvärsektoriella och fleråriga Vision 2030-projektet Inkluderande ekonomisk tillväxt som en del av grön omställning som inleddes 2021 och slutfördes vid utgången av 2023. För det praktiska genomförandet av projektet svarade Nordregio, vars representanter regelbundet rapporterade till arbetsgruppen om hur projektet framskrider. Projektets slutrapporter har publicerats på Nordregios webbplats (<https://nordregio.org/publications/>). Nordregio ansvarade också för ett projekt som inleddes 2022 och slutfördes 2023 och som gällde ekonomiska modelleringsverktyg i anslutning till klimatförändringen. Projektet kartlade bästa praxis i olika länder och främjade skapandet av ett internationellt tjänstemanna- och sakkunnignätverk.

Nordic Economic Policy Review (NEPR) publicerade i maj 2023 sin årliga publikation, vars tema var en jämförelse mellan Europeiska unionens och de nordiska ländernas nationella klimatpolitik ("EU versus

National Climate Policies in the Nordics”, <https://www.norden.org/en/publication/nordic-economic-policy-review-2023>).

Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn

De nordiska ministrarna sammanträdde till sommarmöte i Keflavik på Island. Mötet föregicks av lanseringen av de nordiska näringsrekommendationerna (NNR). I ministermötets program ingick en politisk diskussion om hållbara livsmedelssystem, där också företrädare för FAO och WWF deltog. Gästerna betonade Nordens roll som föregångare i arbetet för hållbara livsmedelssystem. Syftet med diskussionen var också att förbereda beredningen av ett nytt samarbetsprogram för sektorn.

Ministrarna godkände en gemensam deklaration för att stärka samarbetet för att minska matsvinnet och beslutade om initiativ för att genomföra statsministrarnas deklaration om havsekonomi från 2022. Ministrarna beslutade också att inleda en ny projekthelhet för att stärka de ungas roll och öka mångfalden i de nordiska livsmedelssystemen.

I den verkställande tjänstemannakommitténs arbete betonades förutom beredningen av ministermötet, uppföljningen av visionsprojekten och budgetfrågor även beredningen av samarbetsprogrammet för sektorn 2025-2030.

Tjänstemannakommittéerna för jord - och skogsbruk behandlade utöver vanliga administrativa ärenden även Nordiska rådets rekommendationer om hästnäringen i Norden och konflikter i anslutning till markanvändning, särskilt när det gäller övergången av jordbruksmark till byggverksamhet. För hästnäringen fick man en lägesrapport om en utredning som är under beredning. För konflikter i anslutning till markanvändningen bereds också en utredning.

Tjänstemannakommittéerna behandlade dessutom den rapport och deklaration om tillträde och rättigheter till genetiska resurser (ABS-deklaration) som beretts av de nordiska genresursexperterna. Kommittén godkände ett nytt avtal om det nordiska partnerskapet mellan offentliga och privata aktörer (PPP) för pre-breeding för perioden 2024-2026.

I skogsfrågor låg tyngdpunkten på bioekonomi och klimat - och resiliensfrågor. Genomförandet av det nya programmet för bioekonomi fortsatte. Förändrad markanvändning berör också skogsbruket, särskilt när det gäller avskogning. Det nordiska samarbetet om vildsvin fortsatte. Gemensamt EU-inflytande i skogsfrågor har varit ett aktuellt tema i tjänstemannadiskussionerna. År 2023 diskuterades särskilt frågor som gäller biologisk mångfald på EU-nivå samt skyddet av gamla skogar och skogar i naturtillstånd.

Tjänstemannakommittén för fiske beslutade om finansiering av samarbetsprojekt kring vattenbruk och fiske och lade fokus på utvärdering och slutsatser av fiskerisamarbetet. I samband med mötet i Reykjavik hölls ett seminarium om utnyttjande av biflöden från fiskeindustrin och vilda alger samt energieffektivitet inom fiskerinäringen. Dessutom besökte man Islands största geotermiska kraftverk med en anläggning för produktion av mikroalger. Mikroalger är rika på fleromättade fettsyror, pigment och antioxidanter.

Sammansättningen för tjänstemannakommitténs livsmedelsavdelning höll sitt halvårsmöte i oktober 2023 i Reykjavik. Mötet bereddades nationellt mellan finländska företrädare i underarbetsgrupperna. Vid mötet i Reykjavik informerades kommittén om de pågående, avslutade och planerade arbetena i

underarbetsgrupperna (NMDD, HSSD, NMF och NMKL¹). NMF:s sekretariat vid Livsmedelsverket i Finland har åtminstone tillfälligt lagts ned och dess praktiska ärenden flyttas eventuellt under HSSD-arbetsgruppen. Arbetsgruppernas mandat ligger mycket nära varandra.

Under visionsprojektet om hållbara och hälsosamma livsmedelssystem har samlats temaprojekt, såsom arbete för att minska matsvinnet och planering av COP28-sidoevenemang med Finland och WHO samt presentation på olika paviljonger (UNICEF, FAO, WHO, EU). Under projektet har det också varit möjligt att genomföra ordförandelandets egna projekt eller att bevilja arbetsgrupperna tilläggsmedel.

En betydande satsning var beredningen och den slutliga lanseringen av de nordiska näringsrekommendationerna (NNR). Enligt WHO anger de nordiska länderna genom rekommendationerna en väg som hela världen bör följa. Implementeringen av NNR2023 framskrider samnordiskt under Nordic Diet Network (NDN), som består av representanter för Finland från både jord- och skogsbruksministeriets och social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområden. De svenska myndigheterna ordnade 2023 en konferens om matsvinn, där Finland deltog och som också följdes på bred front på webben.

I likhet med andra sammansättningar deltog tjänstemannakommitténs livsmedelsavdelning också i utarbetandet av samarbetsprogrammet. Tjänstemannakommittén behandlade också bl.a. kapacitetsproblem i samband med förbränning av slaktkroppar, oro över tillgången på läkemedel för människor och djur samt beredskapsfrågor.

Under året har arbetet inom den nordiska jordbruks- och livsmedelsforskningen (NKJ) fokuserat särskilt på bioekonomi och miljöutmaningar samt på att skapa synergier genom ökat samarbete med nationella och nordiska initiativ och forskningsprogram. En ny strategi för NKJ godkändes för perioden 2023-2025. Sekretariatet som NKJ delar med samnordisk skogsforskning (SNS) har också tagit över ansvaret för sekretariatsfunktionerna för Ny nordisk mat -programmet. Gemensamt möte och utflykt för NKJ och SNS ordnades på Åland 2023.

Samnordisk skogsforskning (SNS) utförde sin kärnuppgift genom att inleda och samordna den samnordiska forskningen om hållbart nyttjande av skogarna och de mångsidiga möjligheter som skogarna erbjuder. I de forskarnätverk och projekt som finansierades av SNS betonades det nordiska mervärdet, stärkandet av växelverkan mellan forskningen och det praktiska skogsbruket samt ett tvärvetenskapligt tillvägagångssätt för att lösa framtida utmaningar. Forskningen fokuserade bl.a. på bioekonomins roll som möjliggörare av grön omställning och landsbygdens livskraft, koldioxidbindning i marken samt de risker som är förenade med det föränderliga klimatet.

De nordiska ländernas gemensamma genbank och kunskapscenter för genetiska resurser NordGen genomförde 2023 en stor förändring för största delen av personalen, när arbetskontrakten gjordes om till tillsvidareanställningar. Enbart personal som jobbar med kommunikation, administration och IT lämnades kvar i det gamla systemet. Förändringen var viktig för att säkra institutionens stabilitet och syntes under året redan i ett ökande antal förfrågningar till NordGen om att delta i forsknings- och andra

¹ Nordic Working Group for Food Safety & Consumer Information (NMF)
Nordic Working Group for Healthy, Safe and Sustainable Diet (HSSD)
Nordic Committee on Food Analysis (NMKL)
The Nordic Working Group for Microbiology & Animal Health and Welfare (NMDD)

samarbetsprojekt. Ett projekt om att reda upp ogjort arbete (Reduction of backlogs) har gjort goda framsteg och det ser ut att situationen kommer att vara avklarad tills slutet av 2024. Genbankens verksamhet utvärderades av utomstående bedömare under sommaren 2023. Resultaten var mycket positiva, men samtidigt varnades för risker för verksamheten som kan förorsakas av två olika anställningsarrangemang.

Social- och hälsovårdspolitik

Teman för Islands ordförandeskap inom social- och hälsovårdssektorn var handikappolitik, mentalvårds- och folkhälsofrågor, missbrukspolitik, läkemedel och social- och hälsovårdstjänster för äldre. Island betonade särskilt beredskapen inför hälsokriser och förbättrandet av försörjningstryggheten, produktionen och distributionen av läkemedel i Norden.

Det nya samarbetsprogrammet för det nordiska handikappsamarbetet 2023–2027 inleddes. Vid sitt möte gav de nordiska social- och hälsovårdsministrarna en funktionshinderspolitisk deklaration där dom betonade vikten av att bygga upp ett digitalt tillgängligt och jämlikt samhälle. Ministrarna diskuterade också hur coronapandemin har påverkat ungas psykiska hälsa och ökat den sociala isoleringen. Under diskussionen diskuterades bland annat hur man kunde förbättra möjligheterna för unga vuxna, som har sårbar psykisk hälsa, att komma in på arbetsmarknaden. Ministrarna informerade varandra också om åtgärder som har utvecklats i ländernas social- och hälsovårdssystem utifrån de ukrainska flyktingarnas särskilda behov. I samband med det nordiska toppmötet om psykisk hälsa hade ministrarna en paneldiskussion om temat "Collaboration & Co-Production in Mental Health".

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru hördes av Finlands delegation i Nordiska rådet i riksdagen. Vid samrådet diskuterades allmänt aktuella frågor kring det nordiska samarbetet samt EU:s patientdirektiv och dess förhållande till det nordiska samarbetet.

Nordiska ämbetsmannakommittén för social- och hälsovårdspolitik beslutade inrätta en expertgrupp med uppgift att utifrån en juridisk analys kartlägga olika alternativ för att reformera den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster och att göra konsekvensbedömningar av alla de alternativ som lyfts fram. Tjänstemannakommittén enades om uppföljningen av Nordiska rådets rekommendation (21/2022) om barnfattigdom. Kommittén beslutade också om finansiering för det samnordiska projektet för klient- och patientsäkerhet, som samordnas av Finland och som baserar sig på WHO:s målprogram.

Den underarbetsgrupp som tillsattes för beredningen av samarbetsprogrammet för social- och hälsovården 2025–30 höll en workshop och två digitala möten.

The Nordic Commons -flaggskeppsinitiativet inom social- och hälsovårdssektorn, som syftade till att göra det möjligt att utnyttja nordiskt hälsodatamaterial, lades ned på förslag av Norge. Det beslutades dock att projektet fortsätter under namnet "Valo" under ledning av Finland. Samarbetsministrarna beviljade projektet finansiering för åren 2023–25.

Under ledning av Norge startade den nordiska hälsoberedskapsgruppen (Svalbard) ett projekt för att kartlägga bestämmelser som hindrar gränsöverskridande samarbete och visa hur de nordiska länderna kan utveckla gemensamma mekanismer och kapacitet för att säkerställa ett smidigt hälso- och

sjukvårdssamarbete i en krissituation i Norden, Europa och eventuellt globalt. Projektet granskar också hur erfarenheterna från det nordiska samarbetet kan utnyttjas inom andra sektorer som vill utveckla det regionala beredskapsarbetet. Erfarenheterna av arbetet används i de nordiska ländernas beredskapsövningar inom hälso- och sjukvården 2023 och 2024.

Vid statistikkommittéernas (Nomesko och Nososko) möte i Helsingør kom man överens om innehållet i kommittéernas reviderade arbetsordning och godkände målen för arbetet år 2024. Generalförsamlingen förde också en omfattande diskussion om utvecklingen av kommittéernas arbete och om reformbehoven utifrån resultaten av den externa utvärderingen. Arbetet fortsätter i en arbetsgrupp som leds av Sverige och består av ledare för de nationella delegationerna i statistikkommittéerna samt representanter för Nordiska ministerrådets sekretariat och den nordiska ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik.

Finland är ordförande för den nordiska arbetsgruppen för e-hälsa under åren 2023–2024 och fokuserar bland annat på de nordiska ländernas digitala hälso- och sjukvårdsstrukturer samt på datakvalitet och interoperabilitet på alla nivåer av e-hälsa.

De nya nordiska näringsrekommendationerna (NNR2023) godkändes.

Jämställdhetssamarbete

Teman för Islands ordförandeskap i frågor som gäller jämställdhet, sexuella minoriteter och könsminoriteter (LGBTI) var ett jämställt arbetsliv, en könsuppdelad arbetsmarknad och transpersoners livskvalitet. Island fortsatte också sitt arbete för att förbättra levnadsvillkoren och livskvaliteten för äldre LGBTI-personer i Norden.

Vid sitt möte utbytte de nordiska jämställdhetsministrarna erfarenheter om transpersoners lika rättigheter och levnadsförhållanden och diskuterade vilka initiativ länderna har tagit för att skapa goda levnadsförhållanden för transpersoner.

Ministrarna enades om att intensifiera de samordnade insatserna mot det växande motståndet mot jämställdhet, kvinnors och flickors rättigheter och LGBTI - människors jämlika rättigheter - även i Norden. Det isländska ordförandeskapet föreslog initiativet "Raising awareness on hate-speech, harassment and micro-aggressions", som bland annat via sociala medier i Norden skulle öka medvetenheten om hatretorik, utnyttjande och aggression som riktar sig särskilt mot flickor, kvinnor och LGBTI-personer och skulle sträva efter att förebygga dessa fenomen.

Konferensen i Reykjavik samlade aktörer från det nordiska civila LGBTI-samhället och stärkte utbytet av erfarenheter och synligheten för det nordiska LGBTI-nätverket.

Tjänstemannakommittén för jämställdhets- och LGBTI-politiken beslutade att inleda ett projekt om de nordiska pojkarnas och människors syn på kön och maskulinitet och hur de uppfattar jämställdhet. Kartläggningen utreder också sambandet mellan kön och maskulinitet bl.a. i frågor som gäller skol- och arbetslivet, brottslighet, LGBTI-delaktighet och integration.

Det isländska ordförandeskapet inledde ett utredningsprojekt "From Equal Pay for Equal work to pay Equity".

Temat för det nordiska sidoevenemanget i samband med mötet för FN:s kvinnokommission (CSW67) var nordiska lösningar på könsrelaterat våld på nätet. Programmet för sidoevenemanget bestod bland annat av en paneldiskussion mellan jämställdhetsministrarna och en expertpanel i vilken representanter för de baltiska länderna deltog samt ett möte med chefen för UN Women, Sima Sami Bahous. Temat för paneldiskussionen, som leddes av Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, var "Gender-equal pensions in the Nordics". I paneldiskussionen deltog bland annat experter från det civila samhället, företrädare för regeringar och parlament samt direktör Chidi King från Internationella arbetsorganisationen (ILO).

Samarbete inom arbetsliv

År 2023 ordnade Island som Nordiska ministerrådets ordförandeland ett ministermöte inom arbetslivsområdet i Reykjavik. Under mötet diskuterades det samarbetsprogram som är under beredning. Varje minister hade ombetts att berätta om sitt lands prioriteringar i fråga om samarbetsprogrammet. Vid mötet beslutade man också officiellt att inrätta ett nordisk-baltiskt nätverk för förebyggande av arbetslivskriminalitet.

I samband med ministermötet ordnade Island ett seminarium om bland annat den gröna omställningen på arbetsmarknaden och arbetsmarknadsparternas roll. Utöver ministrarna deltog representanter för arbetsmarknadsparterna och andra aktörer inom det civila samhället från olika delar av Norden.

Ämbetsmannakommittén för arbetsliv sammanträdde två gånger 2023. Under mötet i Köpenhamn presenterades pågående forskningsprojekt och man diskuterade frågor som rör finansieringen av NIVA och Nordjobb och sektorns budget. Dessutom drog man upp riktlinjer för ett samarbetsprogram. Länderna presenterade sitt aktuella sysselsättningsläge. Under mötet i Akureyri diskuterades dessutom det kommande ministermötet och inrättandet av ett nordisk-baltiskt nätverk för bekämpning av arbetslivskriminalitet.

Arbetsmarknadssektionen sammanträdde två gånger 2023. Under mötet i Reykjavik diskuterades aktuella frågor gällande Islands ordförandeskap och Sveriges EU-ordförandeskap samt sektionens forskningsprojekt. På mötet presenterade forskare från OECD resultaten av en undersökning om coronapandemins arbetsmarknadseffekter i de nordiska länderna. Sektionen beslöt att föreslå att ett forskningsprojekt ska inledas om reformerna av arbetskraftsservicen i Norden. Vid höstens möte i Köpenhamn beredde man kommitténs årsrapport och fortsatte uppföljningen av forskningsprojekten.

Arbetsrättsutskottets (NAU) vårmöte fokuserade på de förslag till direktiv om arbetsrätt som var anhängiga inom EU. I samband med mötet ordnades en nordisk konferens om coronapandemins inverkan på arbetsmarknaden (forskare från OECD). I seminariet deltog alla sektioner inom arbetslivssektorn. Höstens möte hölls i Stockholm och tyngdpunkten låg på EU-frågor. Ett särskilt tema var förhandlingsfriheten och kollektivavtalets ställning i Europarätten.

Den gemensamma informationsgruppen för Norden, Baltikum och Polen samlades i Bryssel till sitt årliga möte som ordnades av Islands EU-representation. Vid mötet hördes en presentation av EU-ordförandelandet Spanien och en presentation av det kommande EU-ordförandelandet Belgien. Dessutom representanter för EU-kommissionen berättade om läget för direktivet om europeiska företagsråd och förslaget till förordning om EU:s expertreserv. Gruppen hörde också en lägesöversikt för att intensifiera samarbetet för att ingripa i arbetsmarknadskriminaliteten i regionen. Dessutom

diskuterade gruppen sitt eget mandat och behovet av gruppen; i diskussionen ansågs gruppen vara ett användbart forum, åtminstone om dess föredragningslista är tillräckligt intressant.

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

Grunden för det nordiska samarbetet är det så kallade Helsingforsavtalet från år 1962 som även fastställer principerna för det rättsliga samarbetet. Det rättsliga samarbetet är ett verktyg för de nordiska länderna i arbetet med att främja grundläggande gemensamma principer inom nordisk lagstiftning.

De nordiska regeringarnas rättsliga samarbete leds av justitieministerna, som bildar ministerrådet för lagsamarbete. De nordiska justitieministerna träffas årligen och dessutom samlas de nordiska länderna och de baltiska länderna på ministernivå vartannat år.

Justitieministermötet ordnades i september på Island. Teman för mötet var bl.a. organiserad brottslighet, gäng- och ungdomsbrottslighet samt våld i nära relationer. Ordföranden rapporterar också om verksamheten i arbetsgruppen mot människohandel som inrättats i anslutning till Nordiska ministerrådet.

Tjänstemannakommittén för justitiesektorn sammanträdde tre gånger. Vid mötena behandlades bland annat ländernas aktuella rättspolitiska frågor, lagstiftningsprojekt och beslut om projektansökningar. Under det isländska ordförandeskapet år 2023 ordnades bland annat ett seminarium om människohandel och arbetet för att förebygga och bekämpa människohandel inleddes. På initiativ av Norge inrättades två nätverk på olika nivåer som behandlar cyberbrottslighet. Finlands eventuella deltagande hör till inrikesministeriet på grund av nätverkets innehåll.

Det nordiska samarbetet kompletteras av nordisk-baltiska samarbetet mellan de nordiska och baltiska länderna. År 2023 ordnades tre kontaktgruppsmöten mellan justitieministerierna.

Digitalisering

För det tidsbegränsade Nordiska ministerrådet för digitaliseringsfrågor var år 2023 det tredje i ordningen under fyraårsperioden (2021–2024). Utöver de nordiska länderna hör också de baltiska länderna till sammansättningen. Vision är att Norden och Baltikum ska bli världens mest integrerade region. För att visionen ska kunna uppnås är det viktigt att vi samarbetar kring digitala lösningar. Arbetet baserar sig i stor utsträckning på deklARATIONEN Digital North 2.0 som undertecknades 2020 och på handlingsplanen för Vision 2030.

I september 2023 ordnades i Reykjavik det enda Nordiska ministerrådet för digitaliseringsfrågor under Islands ordförandeskap. Agendan för mötet var data- och cybersäkerhet i statsförvaltningens tjänsteproduktion. Vid mötet i godkändes också ministrarnas gemensamma deklARATIONEN om identitetsmatchning över gränserna i regionen. Länk till den svenska deklARATIONEN: <https://www.norden.org/sv/declaration/deklaration-fran-de-nordiska-och-baltiska-digitaliseringsministrarna-om>

Under mötena förberedde tjänstemannagruppen på hög nivå för digitaliseringsfrågor handlingsplanen för 2025–2030. Det beslutades att främja nya initiativ som stöder visionen, till exempel Nordic CryOSphere Digital Twin (NOCOS DT) som ansluter sig till Europeiska kommissionens flaggskeppsinitiativ Destination Earth (DestinE) och The Nordic-Baltic Think Tank on Cybersecurity Skilling, ett initiativ om den nordisk-baltiska tankesmedjan för cybersäkerhets förmågor. Diskussionerna i rundabordsform handlade om bland annat utnyttjande av artificiell intelligens i uppgifter inom den offentliga förvaltningen och andra aktuella utvecklingsprojekt i olika länder.

I projektet Världens smidigaste vardag och rörlighet med hjälp av digitalisering, som lyder under ministerrådet för digitaliseringsfrågor, publicerades en handbok med tips och god praxis för att utveckla den gränsöverskridande rörligheten för information och informationssystemens interoperabilitet mellan de nordiska och baltiska länderna. Målet med projektet är att med hjälp av digitalisering öka flexibiliteten och rörligheten i vardagen mellan de nordiska länderna och Baltikum.

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde deltog i projekt Världens smidigaste vardag och rörlighet mellan länderna med hjälp av digitalisering under åren 2021–2023. Inom social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde främjades gränsöverskridande verksamhet inom digital hälsa, i synnerhet interoperabla lösningar för elektroniska recept och patientsammandrag. Institutet för hälsa och välfärd samordnade projektet under ledning av social- och hälsovårdsministeriet. Som projektets huvudsakliga resultat beskrivs en gemensam verksamhetsmodell och god praxis för att främja gränsöverskridande informationsutbyte och undanröja hinder.

Social- och hälsovårdsministeriet deltog i styrgruppen för det nordiska projektet "Vård och omsorg på distans 2.0", som leds av Sverige. Social- och hälsovårdsministeriet hade ordförandeskapet för den nordiska e-hälsogruppen år 2023 vilket fortsätter till utgången av 2024. Hösten 2023 utarbetade social- och hälsovårdsministeriet innehållsmässiga preciseringar i e-hälsogruppens arbetsplan för att den skulle motsvara utvecklingsbehoven på digitaliseringsområdet. Institutet för hälsa och välfärd ansvarar för budgetrapporteringen under ordförandeskapet för e-hälsogruppen. Projektet, som avslutades vid utgången av 2023, hörde till programhelheten Cross-Border Digital Services (CBDS). Andra projekt inom programmet är bland annat NOBID, som främjar interoperabiliteten mellan digital identitet och identifiering i de nordiska och baltiska länderna, samt NOBAREG, som fokuserar på regleringsfrågor som förenar länder i anslutning till digitalisering.

Inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde har digitaliseringsarbete bedrivits särskilt inom horisontellt myndighetssamarbete gällande datareglering och inom gränsöverskridande logistik- och trafik tjänster och informationsutbyte. Utveckling av informationsutbyte inom logistik och hamnar har varit en särskilt tyngdpunkt. Svenska myndigheter har deltagit i utvecklingen av Port Activity-applikationen från början. Lösningen har spridits brett till hamnar i Östersjön i olika länder.

Under 2023 fortsatte kommunikationsministeriet samarbetet med Estlands teknologi- och entreprenörskapsministerium i ramverket av det samförståndsavtal om samarbete mellan länderna inom digitaliserad logistik som undertecknades 2022. Det finska och estniska samarbetet har en viktig roll i främjandet av digitalisering inom logistik på EU-nivån. Det pågår pilotprojekt och utvecklingsarbete för att ta i bruk europeisk elektronisk godstransportinformation. eFTI4EU-projektet är centralt i detta sammanhang. Projektet säkrade sin finansiering 2023. Estland koordinerar projektet och Finland har en central roll i konsortiet som består av 22 länder. Projektets budget på 28,3 miljoner euro finansieras ur Europeiska kommissionens Fonden för ett sammanlänkat Europa (Connecting Europe Facility, CEF) varav Finlands andel är cirka fem miljoner euro. Projektet är också relevant med tanke på det nordiskt-baltiska

Real Time Economy-projektet eftersom godstransportinformation baserar sig på elektroniska förrättningshandlingar dvs ekonomisk data. Finansiering har också kanaliserats från Interreg-, IBA- (anslag för samarbetet inom Östersjöregionen, Barentsregionen och den arktiska regionen) och NDPTL-medel.

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Gränshinderarbete

Gränshinderarbetet i Finland bedrivs inom ramen för Gränshinderrådet. Finlands nordiska gränshindernätverk samt informationstjänsterna Info Norden och Gränstjänst Sverige-Finland-Norge deltar i arbetet.

Gränshinderrådet

Gränshinderrådet är ett politiskt tillsatt men oberoende organ som har fått i uppdrag av de nordiska regeringarna att främja fri rörlighet och handel för både privatpersoner och företag i de nordiska länderna. Gränshinderrådets uppgift är att lyfta fram de problem som privatpersoner och företag upplever i den nordiska rörligheten och föreslå lösningar för de nordiska regeringarna.

Under 2023 prioriterade Gränshinderrådet 35 gränshinder, varav Finland tog på sig 13 gränshinder. Under året fastställdes eller konstaterades sex gränshinder som antingen lösta eller omöjliga att lösa. Ett av de hinder som rör Finland, koncernbidrag över gränserna, fastställdes vara löst.

Gränshinderdatabasen finns på <https://www.norden.org/sv/granshinderdatabasen>.

Dessutom prioriterade Gränshindersrådet sex temaområden som rör alla nordiska länder. Två av dessa är nya temaområden (pensioner och gränsområdesstatistik). Temaområdet för erkännande av yrkeskvalifikationer ansågs löst under året.

Finlands nätverk för nordiska gränshinder

Arbetet med prioriterade gränshinder i Finland sker särskilt i Finlands nordiska gränshindernätverk, som består av representanter för finska ministerier och institutioner samt nordiska aktörer som främjar fri rörlighet. Ordförande för nätverket är Pohjola-Norden r.f. och koordinatör är Info Norden. Nätverket bistår den finska representanten för nordiska Gränshinderrådet i hans arbete.

Nätverkets arbete har under året stärkts utifrån resultatet av en utvecklingsundersökning riktad till nätverkets medlemmar. Två av årets fyra möten fokuserade på aktuella ämnen, dessa var implementeringen av OOTS-systemet i EU:s Single Digital Gateway-förordning, det relaterade nordiska samarbetet och de utmaningar som uppstod, samt förslag för att förenkla de nordiska skattereglerna så att det skulle vara lättare att arbeta över gränserna i Norden.

Info Norden

Info Norden är Nordiska ministerrådets informationstjänst för alla som flyttar, studerar, arbetar eller planerar att starta företag i Norden. Dessutom informerar Info Norden om nordiska stödssystem och nordiskt samarbete i allmänhet. Info Nordens medarbetare utvecklar och upprätthåller webbplatsen www.norden.org/info-norden i samarbete med myndigheterna i de nordiska länderna, svarar på förfrågningar från användare, rapporterar gränshinder till Gränshinderrådet samt organiserar

informationsaktiviteter riktade till myndigheter, handläggare och andra intressenter. Målet med verksamheten är att främja fri rörlighet och integration mellan de nordiska länderna enligt det nordiska samarbetets vision 2030. I Finland förvaltas Info Norden av Pohjola-Norden r.f.

År 2023 var ett 25-jubileumsår för Info Norden och också ett rekordår när det gäller antalet webbesök. Antalet besök på Info Nordens webbplats ökade under året med 5,8 procent till över 2 miljoner besökare, vilket är rekord genom tiderna. Antalet personliga förfrågningar var 4614, vilket var enligt målet mindre (-14,1 procent) än föregående år. Under året rapporterade 152 invånare i de nordiska länderna till Info Norden om problematiska situationer som har begränsat den fria rörligheten. Alla problemsituationer relaterade till potentiella gränshinder utreddes och nya gränshinder rapporterades till nordiska ministerrådets gränshindersekretariat.

Mer detaljerad information om verksamheten finns i Info Nordens årsrapport på <https://www.norden.org/sv/information/info-nordens-arsrapporter>.

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge främjar gränsöverskridande verksamhet och rörlighet för individer, företag, organisationer och myndigheter. Gränstjänstens kontor i Torneå i Finland och Storfjord i Norge ger vägledning och information om saker som ska beaktas vid gränsöverskridande verksamhet. De förmedlar kontakter och vägleder till rätt ansvarig myndighet i samarbetet mellan Finland, Sverige och Norge.

Enligt finansieringsavtalet mellan Nordiska ministerrådet och Nordkalottrådet om Gränstjänstens svensk-finsk-norska verksamhet är Gränstjänstens huvuduppgifter att tillhandahålla information, arbeta med gränshinder, utveckla och upprätthålla myndighetssamarbetet samt främja arbetskraftens rörlighet mellan de nordiska länderna.

Gränstjänsten behandlar ärenden mellan Finland, Sverige och Norge och betjänar kontinuerligt kunder på tre olika språk och i tillämpliga delar även på samiska och engelska. Den flerspråkiga tjänsten medför bland annat översättningskostnader som andra rådgivningstjänster i Norge-Sverige eller Sverige-Danmark inte har.

Vid årsskiftet hade Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge sex anställda. Gränstjänsten i Torneå kräver cirka 1,5 årsverken året runt. Storfjordkontoret i Norge anställer en tjänsteman. Utöver honom finns en person som anställts med regional projektfinansiering från Norge, vars uppgift är att utveckla Gränstjänsten till ett kompetens- och resurscentrum som kan hjälpa till med gränsöverskridande problem i större skala.

En vidareutveckling av Gränstjänsten i norr kommer definitivt att behöva ytterligare resurser, och för att försäkra verksamhetens kontinuitet borde alla tre länderna bistå Gränstjänsten med nationell finansiering.

Våren 2022 anställde Arbetsförmedlingen en EURES-samordnare på heltid till kontoret i Torneå. Hösten 2023 anställde finska Arbetsförmedlingen en EURES-koordinator för att arbeta med en 20-procentig insats vid kontoret i Torneå. Dessutom har Storfjord haft en EURES-rådgivare med 50 procents arbetsinsats sedan några år tillbaka. Tjänsten finansieras av NAV Norge. Eures-rådgivarna är ett värdefullt komplement till Gränstjänstens verksamhet när det gäller att främja den nordiska rörligheten över gränserna.

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge är den enda gränsregionala informationstjänsten i Norden som arbetar med frågor som gäller Finland, Norge och Sverige. På grund av denna specialitet är det viktigt att kunna erbjuda de tre ländernas myndigheter regelbundna möjligheter att träffa kollegor samt Gränstjänstens personal. Myndighetsmötet arrangerades i Kiruna 2023 kring teman beskattning och aktuell arbetsmarknadsinformation (13 deltagare).

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge arrangerade sitt årliga seminarium i Kiruna 2023 med rubriken 'vårt livskraftiga Nord' och berörde följande teman: gränsöverskridande arbetsmarknader, tillgång till och rekrytering av arbetskraft, regionens dragningskraft och förmåga att behålla arbetskraften samt inkludering. I evenemanget deltog 35 personer från Sverige, 15 personer från Norge och 21 personer från Finland.

Under 2023 hanterade Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge mer än 4 200 kontakter. Kontoren kontaktas via telefon eller e-post och via sociala medier (Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram) eller personliga besök. De flesta kontakterna kommer från Finland, men under året märktes att intresset för Finland ökar i Norge och Sverige, särskilt bland företag. De flesta förfrågningar kommer fortfarande från privatpersoner, men antalet affärskontakter har ökat markant under 2023.

Personalen vid Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge har deltagit i 225 evenemang där över 8 000 personer har bemötts. Under året har Gränstjänsten fortsatt utveckla kund-nära verksamhet med pop-up-möten i olika kommuner i Sverige, Finland och Norge. Särskilt i norra Norge har man arbetat för att öka kännedomen om verksamheten på kommunal och regional nivå samt bland näringslivsorganisationer.

Under året har svensk-finska Gränstjänstens personal besökt bl.a. Finlands ambassad i Stockholm, träffat representanter för Team Finland i Torneå och Savolaxföretagare på besök i Havs Lappland samt föreläst för representanter för Åland Living samt för Nordisk Agenda -representanterna för högsta ledningen för de nordiska ländernas skatteförvaltningar. Norska medarbetare har träffat Norra Norges representanter i Stortinget och diskuterat nationell finansiering av Gränstjänstens verksamhet med representanter för olika departement. Anne Beate Tvinnereim, Norges minister för nordiskt samarbete, besökte kontoret i Storfjord i mars 2023.

För Gränstjänsten är webbplatsen och Facebook viktiga kommunikationskanaler. Webbplatsen har varit under uppdatering under en längre tid på grund av resursbrist i kontoren. Under 2023 hade 31 137 sidvisningar registrerats på webbplatsen, vilket var nästan hälften så många som året innan. I slutet av året upphandlade Gränstjänsten en ny webbplatsleverantör, och strukturen på den nya webbplatsen förväntas bli klar under våren 2024. Antalet följare på Facebook har varit stabilt (1300 följare). Sedan hösten 2022 finns även ett Instagramkonto med ett 60-tal följare. Under 2023 har man också färdigställt en chatbot funktion som ska underlätta snabba kontakter till Gränstjänsten. Anställda har skrivit artiklar och insändare till tidningarnas offentliga spalter som har fått god synlighet.

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge har arbetat tillsammans med de nationella representanterna i Gränshinderrådet, Finlands Kimmo Sasi, Sveriges Sven-Erik Bucht och Norges Vibeke Hammer Madsen i flera gränshinderfrågor. En ny fråga har klassificerats som ett gränshinder och gäller taxitrafiken mellan Finland och Norge.

Gränstjänstens personal har deltagit i nationella möten som sammankallats av medlemmarna i det nordiska gränshindernätverket i Finland, det svenska utrikesdepartementet och Norges nordiska

samarbetsminister. Dessutom har Storfjords EURES-rådgivare deltagit i ett möte i den svensk-norska arbetsgruppen för förenkling (Förenklingsgruppen).

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norges medarbetare presenterade verksamheten under Nordiska rådets sessionsvecka i Oslo tillsammans med andra nordiska gränstjänstaktörer. De träffade också medlemmar i Gränshinderrådet och Finlands minister för nordiskt samarbete, Anna-Maja Henriksson.

Hållbar utveckling

Den nordiska expertgruppen för hållbar utveckling sammanträdde tre gånger 2023 under ledning av det isländska ordförandeskapet. Gruppen behandlade bland annat genomförandet av projekt för främjande av hållbar utveckling, utvärderade nya projektförslag och delade med sig av information och erfarenheter om samarbetsstrukturerna för främjande av hållbar utveckling i de olika nordiska länderna. Gruppen lade fram rekommendationer inför uppföljningen av Nordiska ministerrådets Vision 2030 -handlingsplan i samband med halvtidsöversynen av genomförandet av visionen. Besluten om utarbetandet av och innehållet i den gemensamma nordiska rapporten till FN (Voluntary Report), som beskriver genomförandet av målen i Agenda 2030 i det nordiska samarbetet, flyttades fram till 2024.

Trafik

Det nordiska trafiksamarbetet var fortsatt aktivt 2023. Finlands, Norges, Sveriges och Islands trafikministrar hade ett informellt möte på Island 2023. Ministrarna diskuterade trafiksektorns beredskaps- och resiliensfrågor, mikromobilitet och väginfrastrukturens offentliga finansiering. De nordiska trafikministrarna har också träffats innan EU-transportrådets möten.

Bild: Benjamin Suomela / Norden.org

Det Nordiska ministerrådet har länge understött skyddet av nordliga sjöområden och hållbar sjöfart samt finansierat flera sjöfartsrelaterade projekt där Finland har deltagit. Under 2023 deltog kommunikationsministeriet t. ex. i styrgruppen av ett projekt vars fokus är distributionsinfrastruktur för hållbara fartygsbränslen samt framtiden för hållbara sjöfartskorridorer i Östersjön och Nordsjön. Ett av projektets möten för intressentgrupper ordnades på finskt initiativ i Nordsjö hamn i Helsingfors. Projektet stöds av ministeriet och också av Trafikledsverket, Meteorologiska institutet, VTT, Aalto-universitetet och flera aktörer i det finska sjöklustret.

De direkta kontakterna mellan trafikadministrationerna fungerar också väl. Exempelvis deltog kommunikationsministeriet i det årliga nordiska sjöfartspolitiska mötet på tjänstemannanivå i Köpenhamn. Kommunikationsministeriet har också bytt erfarenheter med svenska och norska myndigheter om inköp och konkurrensutsättning av spårtrafik.

Inom vägtrafiken deltar Finland i den informella NORDUK-samarbetsgruppen som har ett årligt möte där aktuella vägtrafikfrågor diskuteras. Nederländerna, Irland och Storbritannien deltar i samarbetet vid sidan av de nordiska länderna. För Finlands del deltar ministeriets tjänstepersoner samt representanter från trafik- och kommunikationsverket och intressentgrupper. Temat för NORDUK-mötet i London år 2023 var förarbristen, transportbranschens rena omställning samt aktuella EU-lagstiftningsprojekt.

Det nordiska samarbetet har fördjupats under de senaste åren på grund av revisionen av EU:s direktiv om vikter och dimensioner för lastbilar. Frågan är viktig för de nordiska länderna eftersom den har relevans för gränsöverskridande trafik. Det har pågått tätt samarbete under hösten 2023 för att hitta en lösning som möjliggör att transporter fortsatt kan skötas med den existerande fordonsparken, och att det inte skulle uppstå gränshinder som en följd av direktivrevisionen. Påverkansarbetet i saken fortsätter under våren 2024 i samarbete med övriga nordiska länder.

Samarbete bedrivs också inom andra EU-frågor som allmän europeiska trafiknätverk och deras implementering samt inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF, Connecting Europe Facility) särskilt med Sverige och Danmark i form av regelbundna möten och diskussioner. Det pågår utbyte av förhållning gällande TEN-T-förordningsrevisionen samt CEF-programmets arbetsprogram, ansökningar och implementeringen av olika projekt. Dessutom har Sverige och Finland diskuterat trafiksystemfrågor på tjänstemannanivå våren 2023 och avsikten är att fortsätta diskussionen.

Det pågår också aktivt nordiskt samarbete inom reseuppgifter för persontrafiken. ODIN-projektets (Open Mobility Data in the Nordics) mål är att utveckla ländernas kollektivtrafik. I projektet främjas både tillgången på öppen kollektivtrafikdata och interoperabilitet. I ODIN-samarbetet deltar Fintraffic samt Trafik- och kommunikationsverket Traficom från kommunikationsministeriets förvaltningsområde.

I NOMAD-projektet (The Nordic Open Mobility and Digitalization) försöker man möjliggöra friktionsfria och gränsöverskridande resekedjor i de nordiska länderna. Målet är att utveckla verksamhetsmodeller för att möjliggöra en nordisk MaaS (Mobility as a Service) -marknad och gränsöverskridande mobilitetstjänster. Från Finland deltar ITS Finland samt Fintraffic i projektet som har fått stöd från Nordic Innovation. Det pågår också inofficiellt samarbete inom MaaS och mobilitetstjänster mellan nordiska ministerier och myndigheter i bl.a. Nordic MaaS-evenemang.

Finland var ordförandeland i Barents euroarktiska råd (BEAC) 2021–2023. Kommunikationsministeriet leder arbetet i rådets trafik- och logistikarbetsgrupp ännu under 2024 för ett ytterligare år. Representanten för Västerbotten fungerar som arbetsgruppens regionala ordförande. I trafik- och

logistiksektorn deltar Finland, Sverige, Norge och representanter från ländernas nordliga regioner. Samarbetet med Ryssland avbröts på grund av anfallskriget mot Ukraina. Ryssland meddelade i september 2023 att landet lämnar BEAC.

Kommunikationsministeriets arbete under ordförandeskapet har koncentrerat sig på digitalisering, ren omställning och beredskapsfrågor. Dessa teman diskuterades under ett möte för arbetsgruppen som ordnades i Helsingfors i juni 2023 samt under ett distansmöte i november 2023. Ordförandeskapet stöds av ett pågående utredningsprojekt som finansieras av utrikesministeriet.

Samarbetet fortsätter också inom den nordliga dimensionens trafik- och logistikpartnerskap (NDPTL). EU, Norge, Sverige, Finland, Tyskland, Estland, Latvien, Litauen och Polen deltar i NDPTL. Allt samarbete med Ryssland och Belarus har upphört. NDPTL:s mandat är i kraft till våren 2025.

Invandrings- och medborgarskapsfrågor

I den nordiska samrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor (NSHF) fortsatte man det aktiva samarbetet inom invandrings-, asyl- och medborgarskapsfrågor. Ordförandeskapet roterar och under 2023 var Danmark ordförande för NSHF. På ministermötet och i ämbetsmannagruppen på hög nivå utbyts aktuell information framför allt i invandrings- och asylfrågor. År 2023 ordnades tjänstemannamötet på hög nivå i juni i Köpenhamn. Ministermötet ordnades i oktober i Köpenhamn.

Förutom beredningen av invandrings- och asylopolitik, utveckling av lagstiftningen och statistikrapporter behandlas på NSHF-möten också mer konkreta aktuella frågor kring bland annat asylsökning, återresa och återsändande samt vidarebosättning. Inom ramen för NSHF:s strukturer finns fyra tematiska underarbetsgrupper, varav arbetsgruppen för återvandring och återvändande och arbetsgruppen för vidarebosättning hör till inrikesministeriets förvaltningsområde. Arbets- och näringsministeriet svarar däremot för arbetsgruppen för integration och arbetskraftsinvandring. Även ordförandeskapet för de tematiska undergrupperna är roterande.

De nordiska länderna utbyter också årligen information om genomförda eller pågående ändringar av politik, lagstiftning eller praxis när det gäller medborgarskapsfrågor samt statistik i en arbetsgrupp om medborgarskapsfrågor. År 2023 var Finland ordförande och mötet ordnades i november i Helsingfors.

NSHF:s arbetsgrupp för återvandring och återvändande, som behandlar frågor som gäller återresa och återsändande på operativ nivå, sammanträdde en gång under 2023. Danmark, som var ordförande för arbetsgruppen, ordnade ett möte i augusti i Köpenhamn.

NSHF:s samarbetsgrupp som behandlar aktuella vidarebosättningsfrågor på operativ nivå sammanträdde inte 2023, men informationsutbytet fortsatte.

De nordiska länderna diskuterar också frågor om tillämpningen av fri rörlighet i en EES-arbetsgrupp. I den gruppen har informationsutbyte skett via e-post mellan nätverkets medlemmar.

Samarbete som gäller främjande av integration av flyktingar och invandrare

Det nordiska samarbetsprogrammet för främjande av integration av flyktingar och invandrare har pågått i Nordiska ministerrådet sedan 2016. Syftet med programmet är att stödja integrationsfrämjandet i Norden genom att stärka samarbetet mellan de nordiska länderna, stödja utbyte av erfarenheter och utveckling av god praxis och ny kunskap. År 2023 genomfördes det tredje programdokumentet för 2022-2024, som särskilt betonade utbildningens och arbetsmarknadens roll i integrationsfrämjandet. Nordiska ministerrådets sekretariat inledde 2023 beredningen av ett nytt programdokument för integration 2025-2030.

Finland deltog 2023 i arbetet i den expertgrupp som stöder programmet. Samarbetet fokuserade bland annat på sysselsättningsåtgärder, integration av personer från Ukraina och utveckling av utbildningssektorn.

Island ordnade ett informellt möte för integrationsministrarna i Reykjavik den 25 oktober 2023. Statssekreterare Juha Martelius företrädde Finland vid mötet. Vid mötet konstaterades ländernas stöd för ett fortsatt nordiskt integrationssamarbete efter den period som går ut 2024. Dessutom berättade länderna om sina aktuella integrationsutvecklingsåtgärder och diskuterade den mentala hälsans betydelse för integrationen och samhällets mottaglighet.

Samarbete gällande civil beredskap, beredskap och räddningstväsendet

Under 2023 har det nordiska samarbetet inom civil beredskap och räddningstjänst fortsatt aktivt. Finlands Natomedlemskap och regeringens betoning av nordiskt samarbete har ytterligare påverkat samarbetets betydelse. EU:s arbete med att stärka krisberedskap och resiliens är också centralt ur ett nordiskt perspektiv. EU:s civilskyddsmekanism är en viktig del av EU:s arbete och Norge och Island deltar i mekanismens arbete som deltagande länder.

År 2023 fungerade Sverige som ordförande i Nordiska Hagasamarbetet för civil beredskap och räddningstjänst. Målet med Hagasamarbetet är att stärka de nordiska samhällenas förmåga att reagera på allvarliga kriser och olyckor och därigenom skapa en stark krisberedskap i regionen. På ministermötet i Stockholm i december betonade man ytterligare vikten av samarbetet och behovet av att identifiera samarbetets styrkor, sårbarheter och delområden som kan utvecklas. Det nordiska civil-militära Haga-Nordefco-samarbetet bör intensifieras. Ordförandeskapet för året 2024 övergick till Norge. De nordiska myndigheterna på operativ nivå med ansvar för civila beredskapsfrågor har intensifierat sitt operativa samarbete genom att i januari 2023 inrätta ett nordiskt NordCiv-sekretariat med uppgift att strukturera och samordna samarbetet. Sekretariatets uppgift är bland annat att stöda det politiska Hagasamarbetet. Generaldirektörerna för civil beredskap och räddningstjänster möttes ett par gånger under 2023. Sverige ordnade under sitt ordförandeskap den så kallade chefskursen för civil beredskap i september i Visby.

Polissamarbete samt tull- och narkotikasamarbete

Det nordiska polissamarbetet är öppet och resultatrikt, och det bygger på traditionell nordisk samhörighet och jämlikhet. Samarbetet bygger på verksamheten i olika polisområdets underarbetsgrupper och nätverk som sker under polischefernas strategiska övervakning. I underarbetsgrupperna behandlas

gemensamma nordiska frågor såsom trafiksäkerhet, materialanskaffning, IT-brottslighet, utbildning och allmän ordning och säkerhet. Underarbetsgrupperna rapporterar om sitt arbete först till polischefsgruppen, som styr den operativa verksamheten i samarbetet. De högre polischeferna bedömer och godkänner slutligen de frågor som behandlas.

Under 2023 var Finland ordförande för det nordiska polissamarbetet. Möten mellan nordiska polischefer, överdirektörer och arbetsgrupper ordnades huvudsakligen som närvaromöten. De frågor som främst behandlades var Finlands och Sveriges medlemskap i Nato och de gemensamma utmaningar som Rysslands anfallskrig i Ukraina medför för polisverksamheten samt nationella situationer och arrangemang. Under Finlands ordförandeskap inleddes också uppdateringen av det nordiska förvaltningsavtalet och arbetsgruppernas uppgifter.

PTN (Polis och Tull Norden) utgör ett nordiskt samarbetsforum för Polisen och Tullen. Ursprungligen fokuserade PTN enbart på bekämpning av narkotikabrott, men senare har verksamheten blivit sektorövergripande samarbete som baserar sig på kunskapsledd verksamhet. Under den senaste tiden har målet även varit att samordna PTN-samarbete allt mer med europeiskt samarbete mot organiserad och grov brottslighet (EMPACT). Finland inledde uppdatering av verksamhetsformer under sitt ordförandeskap. Inom ramen för PTN-samarbete utövas i regel även operativt samarbete, i synnerhet mot IT-brottslighet och organiserad brottslighet. En av de viktigaste samarbetsformerna inom PTN är de nordiska kontaktpersoner som polisen och tullen skickar till olika relevanta mälländer. För närvarande är 33 personer placerade i 18 olika länder. Rysslands anfallskrig i Ukraina har gjort verksamheten gällande kontaktpersoner mer utmanande, särskilt i Ryssland. Finlands sambandsfunktion i St. Petersburg upphörde och överfördes till Ukraina.

Försörjningsberedskapssamarbete med Sverige och Norge

Finland har avtal med Sverige och Norge om ekonomiskt samarbete i internationella krislägen, det vill säga så kallade försörjningsberedskapsavtal.

Avtalet mellan Finland och Sverige om ekonomiskt samarbete i internationella krislägen (107/1992) är från 1992. Avtalet har skapats med tanke på krig eller ett allvarligt internationellt spänningstillstånd som kan anses utgöra ett krigshot. Avtalets mål gäller särskilt ekonomiskt samarbete, informationsutbyte i anslutning till försörjningsberedskap och kontakt i eventuella internationella krislägen.

Avtalet mellan Finland och Norge om upprätthållande av varu- och tjänsteutbytet i krigs- och krissituationer (55/2006) trädde i kraft 2006. Syftet med avtalet är att säkerställa att utbytet av varor och tjänster mellan länderna fortsätter så normalt som möjligt vid allvarliga inre oroligheter som hotar den allmänna ordningen, vid krig eller ett allvarligt internationellt spänningsläge som kan anses utgöra ett krigshot.

År 2023 förde arbets- och näringsministeriet en regelbunden dialog med de ansvariga ministerierna i Sverige och Norge om aktuella försörjningsberedskapsfrågor.

Samarbete i samefrågor

Under 2023 fortsatte det nordiska samarbetet i sameärenden inom ramen för Nordiska ämbetsmannaorganet för samiska frågor (NÄS). Ämbetsmannaorganets verksamhet utgår från Nordiska rådets rekommendation (nr 13/1962). Ämbetsmannaorganet består av delegationer från Finland, Sverige och Norge. I varje delegation ingår minst tre tjänstemän som representerar regeringen och sametinget i det ifrågasvarande landet. Ämbetsmannaorganets centrala uppgift har varit att förhandla om den nordiska samekonventionen.

Norges, Sveriges och Finlands regeringar samt de tre ländernas sameting förhandlade om en nordisk samekonvention i fem år. Förhandlingarna slutfördes hösten 2016, och konventionen paraferades i januari 2017. Enligt konventionen ska sametingen i de nordiska länderna godkänna konventionen innan regeringarna undertecknar den. Samiska parlamentariska rådet överlämnade i juni 2018 sametingens gemensamma förslag om ärenden i fråga om vilka förhandlingarna borde öppnas på nytt. Rådet uppmanade hösten 2022 staterna att se över sina förhandlingsmandat.

Ämbetsmannaorganet sammanträder cirka en gång om året och utbyter då information om aktuella frågor. Vartannat år ordnas ett möte mellan de ministrar som ansvarar för samefrågor och ordförandena för sametingen. Mötet 2023 mellan ministrarna och ordförandena för sametingen hölls under ledning av Sverige i Stockholm i januari 2023. Vid mötet diskuterades alternativa sätt att gå vidare med den nordiska samekonventionen. Mötesdeltagarna anser att det är viktigt att saken framskrider.

Ordförandeskapet i NÄS övergick till Finland 2023, då Sverige också överlät ansvaret för att leda diskussionerna om den nordiska samekonventionen till Finland. NÄS sammanträdde i Enare under Finlands ledning i februari 2024. På grund av personaländringar vid justitieministeriet kunde mötet inte ordnas under 2023. Vid mötet diskuterade man situationen för den nordiska samekonventionen och utbytte information om aktuella frågor. Under 2024 är Norge ordförande.

Barn- och ungdomssamarbete

Nordiska barn- och ungdomskommittéen (NORDBUK)

NORDBUK har sammanträtt i tre möten under Islands ordförandeskap, två i Köpenhamn och ett i Reykjavik. Finland representerats av Niclas Risku (myndighetsrepresentant, suppleant Henni Axelin, undervisnings- och kulturministeriet) och Annika Lyytikäinen (ungdomsrepresentant).

Den redan en gång förlängda handlingsstrategin för NORDBUK förlängdes så att den också omfattar 2024. Arbetet med den nya strategin fortsatte. Den nya strategin skulle träda i kraft i början av 2025. Motiveringen till förlängningen är att man på detta sätt säkerställer att den nya strategin är i linje med Nordiska ministerrådets nya samarbetsprogram. Som en del av Islands ordförandeskapsprojekt ordnades Nordisk ungdomsmånad 2023 i syfte att samla nordiska ungdomar kring olika aktuella teman. Teman var bl.a. kultur, jämlikhet, språkliga rättigheter, demokrati och mänskliga rättigheter, ungas delaktighet, hållbar utveckling, välfärd, miljö och cybersäkerhet. Mötena ordnades med hjälp av en ny digital mötesplattform som utvecklats som en del av Islands ordförandeskapsprojekt.

Bland de största understödda projekten 2023 är t.ex. projektet som administreras av NVC (Barn och ungas rätt till att bli hörda - coronakrisens konsekvenser för Barn och unga i Norden) samt konferensen Nordic

Leadership for Gender Equality in Climate Action som ordnades i samarbete med Nordiska ministerrådet för jämställdhet och LGBTI.

Det anslag som NORDBUK hade till sitt förfogande 2023 var ca. 11 miljoner danska kronor. I summan ingår anslag som överförs från 2022 till ca. 1,1 miljoner danska kronor. Det disponibla anslaget ökade med ca 1,5 miljoner danska kronor från 2022. Verksamhetsanslaget ger goda förutsättningar för verksamhet. Farhågorna har dock varit att verksamheten ska fortsätta på lång sikt, eftersom NORDBUK inte har någon egen ständig rådgivare vid sekretariatet liksom rådets övriga kommittéer. För närvarande har rådgivaren anställts genom ett kort projektavtal och dessutom belastar finansieringen NORDBUK:s egna verksamhetsanslag.

Genom stödprogrammet Norden 0–30 kan nordiska barn och unga i åldern 0–30 år och organisationer som arbetar med denna målgrupp ansöka om understöd för kulturprojekt eller samhällliga ändamål. Understödsverksamheten Norden 0–30 samordnas av Nordisk kulturkontakt (NKK) i Helsingfors. NORDBUK reserverade 5,7 miljoner danska kronor i sin budget för detta ändamål 2023, ca 51 procent av det tillgängliga verksamhetsanslaget. Summan var densamma som året innan. Under 2023 kom 118 ansökningar in till program. Understöd beviljades 25 sökande. En i Finland verksam aktör var delaktig i 71 ansökningar, av vilka 20 beviljades understöd. Det uppskattade deltagarantalet bland unga i Finland var 1 239. Största delen av de projekten som fick understöd gällde kultur, bland dem fanns även sociala och politiska projekt. Sammanlagt sex projekt beviljades maximalt 50 000 euro. Bedömningsgruppen Norden 0–30 består av fyra sakkunniga, bl.a. Eetu Leinonen från Finland.

Pohjola-Nordens Ungdomsförbund (PNU)

PNU är en partipolitiskt obunden ungdomsorganisation, vars verksamhet är öppen för alla unga (15–29 år) som bor i Finland. PNU erbjuder sina medlemmar, medlemsorganisationer och unga intresserade av nordiska teman mångsidigt program i Finland och resten av Norden. PNU har sju lokalavdelningar runt Finland, som sammanlagt har cirka 2 700 personmedlemmar och 28 medlemsorganisationer, som mångsidigt representerar unga med olika bakgrund. PNU:s verksamhet täcker både förbundets egen verksamhet, koordination av Nordjobb-mobilitetsprogrammet och Ungdomens Nordiska Råds (UNR) sekretariat.

PNU utvecklade verksamheten vidare och under året 2023 satsade man speciellt på att ordna resor runt Norden för medlemmar, samt utveckling av lokalverksamhet tillsammans med lokalavdelningarna. Jämfört med tidigare år satsade PNU på ansikte mot ansikte, utan att glömma digitala möjligheter och sociala medier som centrala mötesplatser. Tyngdpunkten för året 2023 var Norden förr och nu, på basen av vilken PNU producerade en pamflett med texter av unga skribenter och ett diskussionstillfälle, där skribenterna fick öppna sina egna tankar. Under året 2023 slutfördes Nordiska påverkansprogrammet som kulminerade i ett besök på Nordiska Rådet, och mottagning av direktör Kristina Háfoss. PNU:s samarbete med sina systerorganisationer och andra nordiska ungdomsorganisationer fortsatte även under året 2023, speciellt genom påverkansarbete mot UNR.

Skribenterna till pamfletten "Vision för Nordens framtid", bild: Pohjola-Nordens Ungdomsförbund

Nordjobb-mobilitetsprogrammet, som i första hand finansieras av Nordiska Ministerrådet, har som syfte att erbjuda nordiska unga i åldern 18–30 år säsongsarbete, boende samt kultur- och fritidsprogram i Norden. På så sätt ökar man mobiliteten på den nordiska arbetsmarknaden och kännedom om de nordiska språken och kulturerna. År 2023 fick 15 unga, som alla var nordiska medborgare, säsongsarbete i Finland via Nordjobb. Arbetsplatser erbjöds totalt 77, därmed blev 62 arbetsplatser ofyllda. Arbetsplatserna där unga placerades var främst inom vårdbranschen, men en del var även inom restaurang-, trädgårds-, och kommunikationsbranschen. Att inleda arbetet med nya arbetsgivare är ofta utmanande i Finland, då många arbetsgivare kräver finskakunskaper av säsongsarbetare. Detta utesluter delvis de flesta ansökande från de övriga nordiska länderna och Europa och samarbetet blir svårt att motivera.

Språkraven påverkar också arbetsplatsernas geografiska placering, då samarbete främst sker i tvåspråkiga (finsk-svenska) regioner. Sammanlagt 147 unga fick arbete via Nordjobb i resten av Norden. Under året presenterades Nordjobb i gymnasier, läroanstalter, studerandeorganisationer och på mässor i Finland. Under våren deltog Nordjobb i en turné på mässor i Lappland i samarbete med AN-byråerna, Gränstjänsten och olika läroanstalter.

Inom ramen för arbetsmarknadsverksamhet fortsatte PNU och Nordjobb aktiv marknadsföring speciellt gentemot finska arbetsgivare. Sveriges television (SVT) gjorde under sommaren 2023 en televisionsserie om svenska nordjobbare i Finland, som endast går att se i Sverige. Unga som anlände till Finland erbjöds

möjligheter att erfara finsk kultur och nätverka. Under hösten arrangerades det traditionella Alternativ Norden -evenemanget, vars syfte var att sprida information om arbetsmöjligheter i Norden.

UNR:s session 2023

Bild: Emma Reijonen, [@emmasreijonen](https://www.instagram.com/emmasreijonen)

Ungdomens Nordiska Råd (UNR) höll sin årliga session 2023 i Oslo. Till skillnad från tidigare år ordnades inte ett seminarium i samband med sessionen, utan sessionen inleddes redan på fredag eftermiddag, för att mötet skulle ha möjlighet att behandla den växande mängden resolutioner. På sessionen deltog cirka 80 unga från hela Norden. Under sessionen valdes ny president för verksamhetsåret 2024, Anders P. Hansen, samt presidium. Sessionen behandlade 39 resolutioner varav 27 godkändes. Dessa resolutioner kommer att föras vidare till Nordiska Rådets utskott.

Främjande av svenska språket

Nätverket Svenska nu erbjuder olika läroämnesöverskridande program för att stöda svenskundervisningen i finskspråkiga skolor. Programmen är avgiftsfria för skolorna och i utbudet ingår allt från workshops och föreläsningar till filmvisningar samt teater- och musikföreställningar. Nätverkets skolprogram uppfyller målen i de nationella läroplanerna genom att stöda språkpedagogiken samt elevernas språkliga medvetenhet och uppväxt till skickliga språkbrukare i en kulturellt och språkligt mångfacetterad värld.

Svenska nu utvecklade själv och i samarbete med andra 16 nya program, t.ex. ett besök med två unga sverigefinnar, som berättar om sverigefinsk ungdomskultur och hur det var att vara med i ungdomsserien Brus på SVT Play, en föreläsning om att studera på svenska som finskspråkig, och för andra stadets

yrkesutbildning en praktisk workshop *Svenska i en virtuell verklighet* – ett språkspel designat för VR-glasögon.

Svenska nu gav ut sex nya läromaterial år 2023. Hörförståelseserien *Håll koll* fokuserar på svenska fenomen, högtider och aktualiteter och syftar på att öka elevernas kunskaper om grannlandet. Under året 2023 firades de 500 år som gått sedan Gustav Vasa valdes till Sveriges kung och Svenska nu firade jubileumsåret med att skapa läromaterialet *Gustav Vasa 500*. Även serietidningen *Bamses* 50-årsjubileum uppmärksammades med läromaterial. I samarbete med Helsingfors universitet producerade Svenska nu *Boken om mina språk* som stödjer elevernas språkutveckling, språkliga och kulturella identitet, självkänsla samt självkänedom.

Språkprojektet blev en del av Svenska nus verksamhet 2023 efter två år som projekt Uppdrag språköar vid Kommunförbundet. Språkprojektet har som mål att stödja och utveckla svenskspråkig utbildning på språköarna, som är enspråkigt finska kommuner med svensk utbildning på svenska, samt att bidra till utvecklingen av nya språköar.

Ett nytt bilaterat vänskolprojekt Tandem Agera mellan en finsk och en svensk gymnasieskola med specialinriktning på drama och dans påbörjades under hösten. Syftet är att samla erfarenheter för att utveckla och utvidga projektet att omfatta flera bilaterala skolpar som arbetar med olika inriktningar såsom idrott och musik. Svenska nu firade Europeiska språkdagen 29.6 i samarbete med Europeiska kommissionens representation i Finland och arrangerade på Hanaholmen ett seminarium för lärare samt en flerspråkig festkonsert.

BILAGOR

Nordiska ministerrådets budget för 2023

Nordiska ministerrådets budget för 2023 uppgick till 987 488 tusen danska kronor. Budgeten täcks nästan helt och hållet av de nordiska ländernas bidrag, som fastställs med utgångspunkt i respektive lands BNP. Ålands, Färöarnas och Grönlands andelar i Nordiska ministerrådets budgetar ingår i moderländernas betalningsandelar.

Ländernas budgetandelar 2021–2023 (milj. DKK)						
	2021		2022		2023	
Danmark	208,3	21,8 %	216,5	208,3	21,8 %	216,5
Finland	159,6	16,7 %	164,4	159,6	16,7 %	164,4
Island	15,3	1,6 %	15,7	15,3	1,6 %	15,7
Norge	265,6	27,8 %	270,1	265,6	27,8 %	270,1
Sverige	306,7	32,1 %	307,2	306,7	32,1 %	307,2

Växelkursen har varit 1 € ≈ 7,44 DKK.

Budgeten för 2023 uppgick till cirka 133 m€ (987 488 tusen danska kronor). I Finlands betalningsandel på cirka 29 m€ ingår dessutom utjämningsavgift som bygger på de nordiska ländernas överenskommelser om tillträde till högre utbildning.

Budgeten för 2023 bereddes i samarbete med Nordiska rådet.

Budgeten för 2023, som även kan beställas i tryckt format, finns också på svenska och som ett sammandrag på finska på adresserna:

<https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1727982/FULLTEXT01.pdf>

<https://pub.norden.org/politknord2023-722/>

.....

Nordiska möten, seminarier och konferenser 2023

POLITISKA RIKTLINJER FÖR DET NORDISKA SAMARBETET

Statsministrarnas samarbete

- 25.-26.6 Nordiska statsministrarnas sommarmöte (N8)
- 31.10 Nordiskt statsministermöte under sessionsveckan (N8)

Samarbetet mellan samarbetsministrarna

- 24.1 NSK, virtuellt möte
- 31.1 MR-SAM, Köpenhamn
- 18.4 NSK, Köpenhamn
- 26.4 MR-SAM, virtuellt möte
- 25.5 NSK, virtuellt möte
- 31.5-2.6 MR-SAM, Reykholt
- 7.9 NSK, Reykjavik
- 13.9 MR-SAM, virtuellt möte
- 24.10 NSK, virtuellt möte
- 31.10 MR-SAM, Oslo
- 7.12 NSK, Köpenhamn

Utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete

- 25.1 N5 utrikesministrar, virtuellt möte (statssekreterare)
- 27.3 N5 utrikesministrar, virtuellt möte
- 12.-13.6 N5 utrikesministrar, Isafjördur
- 23.8 N5 utrikesministrar, virtuellt möte
- 1.11 N5 utrikesministrar, Oslo
- 13.12 N5 utrikesministrar, virtuellt möte

Försvarspolitiskt samarbete

- 29.-30.3 PSC (Policy Steering Committee) vårmöte i Göteborg
- 20.-21.6 Nordefco-ministermöte i Reykjavik
- 26.-27.10 PSC (Policy Steering Committee) höstmöte i Uppsala
- 22.-23.11 Nordefco-ministermöte i Stockholm

NORDISKT SAMARBETE INOM OLIKA SEKTORER

Kultursamarbete

- Ministermöten
- 3.5 MR-K 1/2023, distansmöte
- 1.11 MR-K 2/2023, Oslo
- Tjänstemannamöten
- 13.-14.3 ÄK-K 1/2023, distansmöte
- 12.-13.9 ÄK-K 2/2023, Borgarnes
- 12.-13.12 ÄK-K 3/2023, Köpenhamn

Andra möten

Ministerrådet för kultur och Nordiska ministerrådets utskott för kunskap och kultur i Norden höll den 1 november 2023 ett gemensamt möte i samband med Nordiska rådets session i Oslo. På mötet diskuterades tre teman: 1) beredning av det nya nordiska kulturpolitiska samarbetsprogrammet 2025–2030, 2) rekommendation 49/21 Gemensam strategi för idrottsevenemang i Norden samt stöd till anordnande av idrottsevenemang för barn och unga i Norden och 3) översyn och uppdatering av prisreglerna för Nordiska rådets pris.

Nordiska ämbetsmannakommittén för kulturellt samarbete (ÅK-K) höll sitt årliga möte om aktuella frågor med ledarna för nordiska kulturhus och kulturinstitutioner den 1.11.2023 i Oslo i samband med Nordiska rådets session. Samtidigt bekantade sig kommittén med Nordforsks verksamhet i Oslo. Från undervisnings- och kulturministeriet deltog kulturråden Riitta Heinämaa och Hanna Koskimies.

Nordisk kulturkontakt och Nordiska ministerrådet ordnade den 6.9.2023 samarbetsforumet Joint meeting 2023 på Sveaborg. I forumet deltog medlemmar i expertråd för aktuella understöds- och stödprogram i de nordiska länderna och Baltikum. Temat för forumet var Analysis, measuring the results of granted funding. Ämbetsmannakommittén för kulturellt samarbete (ÅK-K) representerades i forumet av kulturråden Riitta Heinämaa och Hanna Koskimies från undervisnings- och kulturministeriet.

Viktiga händelser

Danska kulturministeriet samordnade arbetet i tankesmedjan Nordisk tankesmedja för tech och demokrati och ordnade med anledning av utgivningen av tankesmedjans rapport A Nordic approach to democratic

debate in the age of Big Tech en konferens i Köpenhamn den 18.4.2023. Från undervisnings- och kulturministeriet deltog kulturråden Riitta Heinämaa och Laura Mäkelä i konferensen, och de tog även del av den nordiska demokratidagen som ordnades den 1.12.2023 i Esbo med temat teknologi, media och framtiden. Demokratidagen ordnades av Hanaholmens kulturcentrum för Sverige och Finland i samarbete med Anders Chydenius stiftelse, Sitra och nätverket NORDIS/DECA.

Enligt kulturministrarnas beslut deltog kultursektorn i den samnordiska paviljongen på FN:s klimatmöte COP2028 i Dubai. Ministerrådet för kultur lyfte i sitt program den 6.12.2023 fram betydelsen av kultur samt media och journalism i klimatarbetet. I programmet Reporting Climate Change. Journalism in Times of Urgency diskuterade Unescos experter och unga journalister, som hade deltagit i samarbetsprogrammet Nordic-Canadian Fellowship in Environmental Journalism.

<https://www.norden.org/en/publication/dispatches-stories-hope-resilience-and-change-nordic-canadian-fellows-environmental>

I paviljongen hölls även diskussionen No transformation without imagination – the power of art and culture for green transformation, i samband med vilken det var möjligt att se den grönländska konstnären Jessie Kleemans videoperformans Arkhticós Dolorôs (Arctic Pain). Utöver paneldiskussionerna ingick i programmet en nordisk reception Arts, Culture and Climate: Networking Reception, där talare förutom Kleeman var Guðlaugur Þór Þórðarson (Islands miljö-, energi- och klimatminister samt Nordiska ministerrådets ordförande för ministerrådet för miljö

och klimat 2023), HRH Jordaniens prinsessa Dana Firas (president, Petra National Trust) och Sneška Quaedvlieg Mihailović (generalsekreterare, Europa Nostra).

Samarbete på utbildnings- och forskningsområdet

	<u>Ministermöte</u>
3.5	MR-U 1/23, Reykjavik, Island
	<u>Ämbetsmannakommitténs möten</u>
28.2	ÄK-U 1/23, Köpenhamn
9.6	ÄK-U 2/23, Akureyri, Island
25.9	ÄK-U 3/23, virtuellt möte
28.11	ÄK-U 4/23 Köpenhamn
	<u>Evenemang</u>
11.5	NVL konferens Reykjavik, Island
25.-26.9	Nordiskt rektorsmöte Reykjavik, Island
10.-11.10	Fredskonferens Reykjavik, Island
1.-3.11	Ungdomskonferens Reykjavik, Island
24.-25.11	Ungdomsmånad november Norden. Ungdomsmånaden avslutades med en konferens
16.11	Advancing child rights and democratic school environments: Embracing diversity and combating hate speech – seminarium i Reykjavik
7.12	Unlocking Potential - Effective Strategies for Supporting Immigrant Children – seminarium i Reykjavik

Miljö

Miljö- och klimatsamarbetet bedrevs främst i sex permanenta expertgrupper och i större projekthelheter som förverkligade ministerrådets vision 2030. Ministerrådet för klimat och miljö hade två möten under året. Mötet mellan de ministrar som ansvarar för byggande hölls i september. Ämbetsmannakommittén för miljö- och klimatfrågor sammanträdde fyra gånger, liksom ämbetsmannakommittén för regionalpolitik.

	<u>Miljö- och klimatministrarnas möten (MR-MK)</u>
11.5	MR-MK, Borgarfjordur
1.11	MR-MK, Oslo
	<u>Möten i ämbetsmannakommittén (ÄK-MK) och arbetsutskottet (AU)</u>
9.-10.3	ÄK-MK, Köpenhamn
17.4	AU
1.6	AU
21.6	ÄK-MK
28.8	AU
29.8	ÄK-MK, Vestmannaöarna
21.-22.11	AU
12.-13.12	ÄK-MK

Ministrarna ansvariga för byggande höll möte i Reykjavik 27.09.

Styrgruppen för harmonisering av byggandet höll bara ett möte under året.

Näringslivs-, energi- och regionalpolitik

	<u>MR-N</u>
12.10	Köpenhamn
	<u>ÄK-N</u>

14.2	distansmöte
27.4	distansmöte
19.9	Reykjavik
23.11	Köpenhamn
	<u>De viktigaste projekten</u>
	Projektet Exploring Domestic Tourism in the Nordics
	EXPO Osaka 2025
	<u>MR-E</u>
18.10	Reykjavik
	<u>ÄK-E</u>
7.3	Köpenhamn
7.-9.6	Akureyri
5.9	Köpenhamn
7.12	Köpenhamn
	<u>Den förnyade arbetsgruppen för förnybar energi och vätgas (NAFH) inledde sin verksamhet 2023. Arbetsgruppen sammanträdde:</u>
21.6	distansmöte
14.9	Oslo
9.11	Reykjavik och distansmöte
	<u>MR-R</u>
19.10	Reykjavik
	<u>ÄK-R</u>
9.2	Köpenhamn
3.5	Torshavn, Färöarna
20.9	Isafjödur, Island
9.12	Köpenhamn
Samarbete inom ekonomi- och finanssektorn	
	<u>MR-Finans</u>
8.11	Bryssel
	<u>ÄK-Finans</u>
7.3	Köpenhamn
19.9	Reykjavik
11.12	videomöte
Jord- och skogsbrukssektorn samt fiske- och livsmedelssektorn	
	<u>MR-FJLS</u>
21.6	Keflavik
	<u>ÄK-FJLS</u> gemensamt distansmöte
17.11	
	<u>ÄK-EKSE</u>
9.3	Köpenhamn
3.5	distansmöte
4.9	distansmöte
27.9	distansmöte
	<u>ÄK-LIVS</u>
20.-21.3	Köpenhamn
4.-5.10	Reykjavik

	<u>ÄK-Jord ja Skog</u>
19.4	Reykjavik
22.11	distansmöte
	<u>ÄK-FISK</u>
26.4	Reykjavik
9.11	Köpenhamn
11.12	distansmöte
Social- och hälsovårdspolitik	
	<u>Nordiska ministerrådet för social- och hälsopolitik (MR-S)</u>
22.3	Reykjavik
11.9	virtuellt (informellt möte om samarbetsprogrammet för sektorn 2025–30)
	<u>Nordiska ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S)</u>
8.2	Köpenhamn
1.6	Reykjavik
27.-28.9	Torshavn, Färöarna
22.11	virtuellt (trojkamöte)
4.12	virtuellt (budgetmöte)
	<u>Övriga händelser</u>
23.3	Toppmötet om psykisk hälsa, Reykjavik
25.-26.5	WGMA:s årsmöte och seminarium om framtidens apotek, Reykjavik
31.5	Möte i rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder samt innovationsfestival, Reykjavik
1.6	Konferens om digitalisering och personer med funktionsnedsättning, Reykjavik
2.6	Nordiskt välfärdsforum, Reykjavik
13.6	Nordiskt COPS16 sidoevenemang, New York
28.8	Konferens om social- och hälsovårdstjänster för äldre, Reykjavik
5.-7.9	De nordiska statistikkommittéerna Nomeskos och Nososkos årsmöte i Köpenhamn
19.9	Konferens om folkhälsa och alkoholpolitik, Reykjavik
21.9	Konferens "Public Health Preparedness", Reykjavik
13.10	Nordiskt kanslichefsmöte, Köpenhamn
15.10	Konferens om äldre och klimat, Reykjavik
19.-20.10	Möte i rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder, Köpenhamn
14.11	Konferens Nordic Health 2030, Island
Jämställdhetssamarbete	
	<u>Nordiska ministerrådet för jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM)</u>
26.9	Reykjavik
	<u>Nordiska ämbetsmannakommittén för jämställdhet och LGBTI (ÄK-JÄM)</u>
6.2	virtuellt
6.6	Köpenhamn
28.11	Reykjavik
	<u>Övriga händelser</u>
6.3	Meeting of UN Women Executive Director and the Nordic Council of Ministers for Gender Equality, CSW67, New York
25.4	Gender-Based Violence, Justice, and Knowledge Production in the Nordic Region, Reykjavik

Samarbete om arbetslivet

	<u>MR-A</u>
30.11	Reykjavik
	<u>ÅK-A</u>
18.-19.4	Köpenhamn
19.-20.10	Akureyri
	<u>Arbetsmarknadssektionen</u>
14.-15.3	Reykjavik
19.-20.9.	Köpenhamn
	<u>Sektionen för arbetsrätt</u>
15.-16.3	Reykjavik
20.-21.9	Stockholm
	<u>Nordisk-baltisk-polska EU-informationsgruppen</u>
8.12	Bryssel

Lagstiftningssamarbete och annat rättsligt samarbete

	<u>Justitieministrarnas möte</u>
september	Island
	<u>ÅK-just</u> tre gånger

Digitalisering

	<u>MR-Digital</u>
22.9	Reykjavik
	<u>HNG-Digital</u>
23.5	Köpenhamn
21.9	Reykjavik
30.11	online
	<u>Övriga evenemang</u>
9.11	Köpenhamn, högnivå seminarium: Cross Border Digital Services (CBDS) Seminar https://www.digdir.no/internasjonalt-arbeid/cross-border-digital-services-cbds-seminar/4563

ÖVRIGT NORDISKT SAMARBETE

Gränshindersarbete, Gränshinderrådets möten

15.-16.2	Gränshinderrådets möte i Helsingborg
14.-16.3	Gränshinderrådets möte i samband med Nordiska rådets temasession i Reykjavik
1.-2.6	Gränshinderrådets möte i Reykjavik
4.10	Gränshinderrådets möte i Köpenhamn
30.10-2.11	Gränshinderrådets möte i samband med Nordiska rådets session i Oslo

Hållbar utveckling

Den förvaltningsövergripande nordiska expertgruppen för hållbar utveckling sammanträdde tre gånger

Trafik

- 10.1 Nordiskt sjöfartspolitiskt möte, Köpenhamn
- 8.-9.5. Möte av Barentsrådets transport- och logistikarbetsgrupp, Helsingfors
- 31.10-1.11 Informellt möte av Finlands, Norges, Sveriges och Islands trafikministrar på Island
- 6.11 Distassmöte av Barentsrådets transport- och logistikarbetsgrupp

Invandrings- och medborgarskapsfrågor, inkl. det nordiska samarbetet som gäller invandring och flyktingar

- 14.6 Ämbetsmannagruppen av den Nordiska samrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor (NSHF), Köpenhamn
- 28.-29.8 NSHF:s arbetsgrupp för återvandring och återvändande, Köpenhamn
- 30.-31.10 Ministermötet av den Nordiska samrådsgruppen på hög nivå i flyktingfrågor (NSHF), Köpenhamn
- 30.11 Nordisk arbetsgrupp i medborgarskapsfrågor, Helsingfors

Samarbetet kring främjande av integration av flyktingar och invandrare

- 25.10 Inofficiellt möte för ministrar som ansvarar för integration, Reykjavik

Ungdomssamarbete

- 10.-12.2 Midvinterfest – kryssning till Stockholm, medlemmar
- 23.3 Nordens dag – ett stort evenemang på Nationalmuseet
- 20.-23.4 Det nordiska påverkansprogrammets resa till Danmark – Nordiska rådets besök i Kristina Háfossin som gäst, Ungdomen Folkemøde Nord, medlemmar
- 27.4 Vårmöte och strategiworkshop, medlemsorganisationer och lokalföreningar
- 13.-17.7 Mini-Rail reser till Sverige – tågresa till Sverige, medlemmar
- 20.-23.7 UNR Sommaläger - Unga politiker samlades på Utøya för att diskutera demokrati
- 19.-20.8 Resa till Åland – medlemsresa till Åland, medlemmar
- 12.10 Riksdagsbesök – Samlingspartiets riksdagsledamöters besök under temat nordiskt samarbete, för medlemmarna
- 27.-29.10 UNR Session – UNR:s session i Oslo
- 15.11 Karriärevenemanget alternativ Norden, öppet för alla intresserade
- 29.11 Höstmöte och pamflettpublikationsevenemang – medlemsorganisationer och lokalföreningar
- 3.-5.12 Besök i Sametinget – medlemsresa i samarbete med Sametingets ungdomsråd, medlemmar